

ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ ՉԵՌՆԱՐԿ

Իրանահայ անկախ միությունների, մամուլի, Պատգամավորական ժողովի մի խումբ անդամների և անհատ մտավորականների կողմից կյանքի կոչված Միասնական հանձնախմբի նախաձեռնությամբ կազմակերպված ձեռնարկները ավարտվեցին մեծ հաջողությամբ:

Ինչպես արդեն «Արաքս»-ի նախորդ համարից տեսնելիք է ընթերցողը, առաջին անգամը լինելով, իրանահայ անկախ միությունների, մամուլի, Պատգամավորական ժողովի մի խումբ անդամների և անհատ մտավորականների կողմից կյանքի կոչված Միասնական հանձնախումբը Հայոց Ցեղասպանության 92-ամյակի առիթով Երևանի պետական համալսարանի (ԵՊՀ) դասախոս, պատմական գիտությունների թեկնածու, «Հայոց Ցեղասպանություն-90» ժողովածուի համահեղինակ, ԵՊՀ թուրքագիտության ամբիոնի վարիչ ղոկտ. Ալեք. Բախչյանի ղեկավարությամբ և նախաձեռնությամբ մեծ գոհացում ստեղծեցին հանդիսատեսի մոտ:

Պրոֆ. Ա. Բախչյանը իր ժամանակը առաջին օրը ապրիլի 26-ին, ելույթ ունեցավ ՀԱՄ «Րաֆֆի» համալիրի մեծ դահլիճում: Այդ օրը ավելի քան հազար հոգի լսելու էին եկել հայաստանցի մտավորականին:

Ապրիլի 27-ին, առավոտյան, դոկտ. Ա. Բախչյանը ելույթ ունեցավ Իրանահայ գրողների միության կենտրոնատեղում: Նույն օրվա կեսօրին մտերմիկ հանդիպում էր կազմակերպվել ՀԱՄ «Րաֆֆի» համալիրի պատասխանատուների հետ, իսկ երեկոյան սիրելի հրավիրյալը ելույթ ունեցավ Իրանահայ ազգային և մշակութային միության սրահում:

Ապրիլի 28-ի առավոտյան դոկտ. Ա. Բախչյանը ելույթ ունեցավ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության դահլիճում: Իսկ երեկոյան նույն սրահում «Արաքս» շաբաթաթերթի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել էր Հայոց ու պատասխանների գեղեցիկ մի հանդիպում:

Թեհրանահայությունը և իմասնավորի նրա մտավոր դասը աշխույժ ներկայություն ունեն ձեռնարկներում: Առաջին ժողովրդական հանդիպման ընթացքում, իր ներկայությունը էր բերել նաև ՀՀ լիազոր և արտակարգ դեսպան պրն. Կարեն Նազարյանը: Նա օրվա առիթով ունեցած իր ելույթում բարձր գնահատելով Միասնական հանձնախմբի տարած աշխատանքները շեշտեց, որ նման առիթներում դեսպանությունը մշտապես պատրաստակամ է ցուցաբերելու իր աջակցությունը և դերակատարությունը:

Միասնական հանձնախմբի անունից, վերոհիշյալ ձեռնարկների մասնակցությունը իրավեր էր առաքելով այսպես կոչված «ազգային իշխանության» ու թեմիս Առաջնորդին, սակայն դժբախտաբար ոչ մի արձագանք, ոչ ոք չեկավ, բոլորը զբաղված էին, Առաջնորդից դեմքաբան:

Թեև անհիմատ է այստեղ քննարկման նյութ դարձնել այս հարցը, սակայն, նույն ժամանակ, պարտք համարեցինք հիշատակել այս իրակացությունը, որ, վաղվա օրը, մարդիկ իրենց սխալը արդարացնելու համար այլ և այլ պատրվակներ փնտրելու չդիմեն: Մենք ու նաև բոլոր հարցնողաց, մի քիչ բաց աչքերով մայելու դեպքում, կարող ենք տեսնել անկախ և ոչ-կուսակցական տեղերում մշտապես այդ բացակայության պատճառը:

→ 6,7,8

ՓԱԿԱՆԱԳՆԻ ՎԱՃԱՌՔ
Վաճառվում է 17 մետրանոց մի խանութի փակահանգին:
Խանութն ունի՝
- 6 մետր բալկոն, - հոսանք, ջուր, գազ,
- երկու գիծ հեռախոս, - գեղեցիկ կահավորում:
Հեռ՝ 0912-1399380

Ստամբուլի հայկական դպրոցների սպառնում են

Ստամբուլի հայկական դպրոցները «վերջին նախազգուշացում» վերնագրով անստորագիր սպառնալիքներ են ստանում:

Ինչպես հաղորդում է թուրքական «Միլլիեթ» թերթը՝ վկայակոչելով «Ակոս» հայկական թերթը, հայկական դպրոցներ ուղարկվող անստորագիր նամակներում, մասնավորապես, գրված է. «Որոշ հայեր ներգրավված են անջատողական շարժման մեջ, որը վտանգ է ներկայացնում Թուրքիայի ամբողջականության համար: Մեզ շատ լավ հայտնի են նրանց բնակարանների և աշխատավայրերի հասցեները: Այնպես որ, եթե, որ հայերը ցեղասպանության մասին թեմաներում կլինեն իրականության և պետության աշխատանքները: Մենք ուղարկությամբ հետևում ենք, թե նրանք այդ դերն ինչպես են կատարելու»:

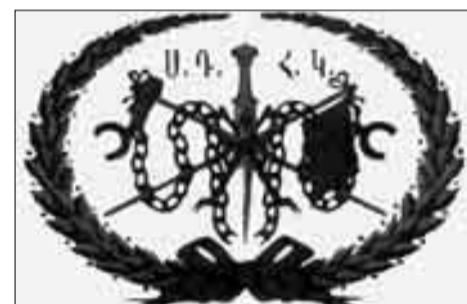
Հակառակ դեպքում անստորագիր նամակների հեղինակները սպառնում են հաշվեհարդար տեսնել հայերի հետ: «Միլլիեթը» նաև հաղորդում է, որ հայկական դպրոցների ահաբեկման լուրը հաստատել է տեղի ազգային կրթության բաժնի ղեկավար Աթա Օզերը: Նրա հավաստմամբ՝ անցած շաբաթ աշխատավայրում իրեն այցելել են Պոլսի հայկական համայնքի որոշ ներկայացուցիչներ, որոնք նման նամակներ են ստացել:

Թերթը գրում է, թե Աթա Օզերը նրանց հավաստիացրել է, որ պետությունն իրենց քիկունքին է: Նա գրավոր դիմել է Ստամբուլի նահանգապետի աշխատակազմին՝ խնդրելով անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, «որպեսզի չլինի անգամ չնչին անտարբերություն, ինչպես Հրամատ Դիմքի սպանության պարագայում»:

ՆՉԱԿՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ Ե ԸՅԴԻ ԱՅԼԱՍԵՐԺՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՀԿ Բյուրոյի անդամ Վահան Հովհաննիսյանը վերջերս «Ազատություն» ռադիոկայանով հայտարարել է, թե սփյուռքում բացի դաշնակցականներից, ոչ ինչակյանները և ոչ էլ ռամկավարները գոյություն չունեն: Այս առիթով հայտարարություն է տարածել Սոցիալ-դեմոկրատ ինչակյան կուսակցության մամուլ դիվանը:

«Հովհաննիսյանի և իր գլխավորած կուսակցության այս մոտեցումը չի գործացնում մեզ: Նրանք վաղուց վարակվել են իրենց կուսակցությունը ամենքից ու ամեն ինչից վեր դասելու հիվանդությամբ: Նրանց համար սեփական կուսակցությունը առաջ է գալիս նույնիսկ ժողովրդից ու Հայրենիքից: Վկա է պատմությունը», ասված է ՍԳԿ հայտարարության մեջ: ՍԳԿ-ն նաև հայտարարում է, որ «Ձեր վաղեմի ընկեր դաշնակցությունը» կարգախոսով ընտ-

րություններին ներկայացող այս կուսակցությունը մի անգամ չէ, որ խաբել է «ընկերներից», այսինքն ժողովրդին ու այժմ ժողովրդին հիմարի տեղ դրած, դարձյալ փորձում է խաբել նրան: Տասը տարի լինելով իշխանության անբաժան մասնիկը, լինելով մեղսակից երկրում կատարված ամեն ինչին, նա չի ուզում ոչ մի պատասխանատվություն ստանձնել կատարվածի համար, նույնիսկ դավաճանելով կուսիցիայի իր գործընկերներին»:

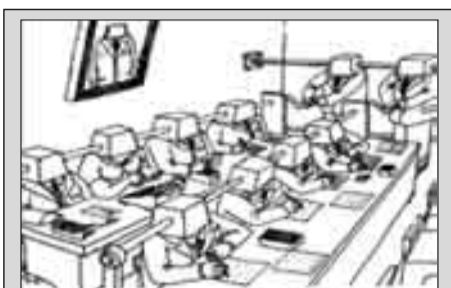
«1915-ԻՆ ՍՊԱՆՎԱԾ ԸԱՅԵՐԻ ԹԻՎԸ 8 ԸԱԶԱՐ 5 ԸԱՐՅՈՒՐ Ե» Հայտարարում է թուրքական պատմական ընկերության նախագահ Հալաջոլուն

Հայոց Ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացի ծավալման ընդդեմ և պատմական ճշմարտությունների խեղաթյուրման փորձերի առանձնակի ակտիվությամբ աչքի է ընկնում թուրքական պատմական ընկերության նախագահ, դոկտ. պրոֆ. Յուսեֆ Հալաջոլուն: Ըստ Թրքական «Հուրիեթ», օրաթերթի վերջերս պրոֆ. Հալաջոլուն մասնակցել է «Արևմտյան շրջանի օկուպացումն ու ազատագրումը» թեմայով ադանացիների միության կազմակերպած շա՛տ գիտական կոնֆերանսին:

Նա այնտեղ, ըստ «Հուրիեթի», բազմափորձ հաշվապահի ճշգրտությամբ ասել է. «Տեղահատության ընթացքում ավազակախմբերի հարձա-

կումների հետևանքով սպանված հայերի թիվը առավելագույնս 8500 է: 37 հազար հայ մահացել է համաճարակներից, հակառակ դրան, Երզրունից մինչև Կարս, Բիթլիսից մինչև Արդահան ընկած տարածքում սպանվել են 530 հազար մահմեդականներ: Մենք ձեռքի տակ ունենք հայերի ցեղասպանության պնդումները հերքող լուրջ փաստաթղթեր: Ավելին, 1915 թվին ստեղծված ռազմական ատյանը քննել է 1673 մեղադրյալի գործը, որոնցից 67-ին դատապարտել է մահապատժի, 68-ին՝ ցմահ, իսկ 524-ին տարբեր ժամկետներով բանտարկության: Ըստ միջազգային իրավունքի, եթե պետական իշխանությունները պատժում են հանցագործներին,

→ 2

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ ԵՎ ԲՎԵԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ ... 3

ՌՈՒՍԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՍԻՎՈՐԿԵՑ, ԵՐԲ Ե ԸԱՍՆԵԼՈՒՄԵՐ ԸՆԴՈՒՄ... 5

ԽԱՅՏԱՌԱԿՎԵՑԻՆՔ ՊԱՐՈՒՍՅՔ... 12

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԷՋ ... 9

Ամփոփվեց ԸՇ Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքները

Ապագա խորհրդարանի պատկերը կԸՀ հրապարակած տվյալներով Հայտնի է՝ 5 տոկոսը Հաղթահարել է 5 կուսակցություն, Հանրապետական կուսակցություն՝ 457 032 ձայնով (32,8 տոկոս), «Բարգավաճ Հայաստանը»՝ 204 443 ձայն (14,7 տոկոս), ՀՅԴ-ն՝ 177 192 ձայն (12,7 տոկոս), Օրինաց երկիրը՝ 95 256 ձայն (6,8 տոկոս), «Ժառանգությունը»՝ 80 890 ձայն (5,8 տոկոս): Մյուս բոլոր կուսակցությունների 336 856 ձայները Համամասնորեն կաշխմվեն այս 5 կուսակցությունների միջև: 5 տոկոսը տասնամյակ է 67-68 հազար ձայնի սահմաններում: 5 տոկոսին մոտեցած կուսակցություններն են ՄԱԿ-ը՝ 4,4 տոկոս, «Նոր ժամանակները»՝ 3,3 տոկոս, «Ազգային միաբանությունը»՝ 3,6 տոկոս, «Ժողովրդական կուսակցությունը»՝ 2,7 տոկոս, «Դաշինքը»՝ 2,4 տոկոս:

Ըստ այդմ, ՀՀ ԱԺ մեծամասնական 90 մանդատներից Հանրապետական կուսակցությունը կստանա 41-ը, Բարգավաճ Հայաստանը՝ 18, ՀՅԴ-ն՝ 16, Օրինաց երկիր կուսակցությունը՝ 8, Ժառանգությունը՝ 7: Մեծամասնական 41 ընտրատարածքների կեսից ավելիում, ըստ պաշտոնական տվյալների, Հաղթել են կամ Հանրապետականներ, կամ Հանրապետական կուսակցության առաջադրած անկուսակցական թեկնածուներ, մեկ ՕԵԿ-ի և մեկ Դաշինքից:

Այսպիսով Հանրապետական կուսակցությունը խորհրդարանում, ընդհանուր առմամբ, կունենա 66 ձայն, Բարգավաճ Հայաստանը՝ 25 ձայն, Օրինաց երկիրը՝ 9 ձայն, ՀՅԴ-ն՝ 16 ձայն, իսկ Ժառանգությունը՝ 7 ձայն: ՀՅԴ-ն և Ժառանգությունը մեծամասնական ընտրակարգով մանդատներ չեն ստացել:

Չիլիի Սենատը ընդունել է Ցեղասպանությունը դատապարտելու մասին որոշում

«ԼՐԱԳԻՐ», 06.06.07: Ս.թ. հունիսի 5-ին Չիլիի Սենատը միաձայն ընդունեց որոշում, որով կոչ է անում երկրի կառավարությանը՝ զորակցել հայ ժողովրդին և դատապարտել նրա նկատմամբ իրագործված ցեղասպանությունը: Որոշման նախագծի հեղինակն է Սենատի անդամ Ռիկարդո Նունյես Մունյոսը (Սոցիալիստական կուսակցություն), հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ-ից:

Փաստաթղթում մասնավորապես ասվում է. Նկատի ունենալով, 1- որ 1915թ. ապրիլի 24-ին Թուրքական կայսրության այն ժամանակների մայրաքաղաք Կոնստանդնուպոլսում առանց դատավարության ձեռքարկվեց և անհետ կորավ հայ համայնքի ամբողջ ղեկավարությունը, ինչով սկիզբ դրվեց կայսրության իշխանությունների կողմից այդ ժողովրդի նկատմամբ բնաջնջման քաղաքականությանը,

2- որ 1915-1923թթ. ընթացքում դաժանորեն իրագործված ցեղասպանության հետևանքով, Կայսրության ավելի քան 1.5 մլն. ազգությամբ հայ հպատակներ, որոնք հազարամյակներ շարունակ բնակվում էին իրենց նախնիների հողերում, գրկվեցին կյանքից,

3- որ այս գարնուրեկի արարքը հանդիսացավ 20-րդ դարի առաջին երթիկ գտնում, և շատ ավելի առաջ, քան նման արարքներն իրավաբանական ձևակերպում ստացան, արձանագրեց այս ժողովրդի մարդու իրավունքների կոպիտ ոտնահարում,

4-որ հակառակ մարդկության հավաքական հիշողությունից այն ջնջելու ճիգերին և մեծ տերությունների կողմից կատարվածի նկատմամբ զգայուն մոտեցման բացակայությանը, հայերը և աշխարհով սփռված հայկական կազմակերպությունները համարաշխային հանրության կողմից արժանանում են այդ ցեղասպանության ճանաչմանը, որի գոհերն են իրենք հանդիսանում,

5- որ 1985թ.-ին այն ճանաչվեց նաև ՄԱԿ-ի հտրականության կանխարգելման և փոքրամասնությունների պաշտպանության ենթախանձմամբ ժողովի կողմից, որը հայերի հետ կատարվածը որակեց որպես ցեղասպանություն,

6- որ նույնպես են վարվել նաև Ուրուգվայը, Արգենտինան, Հունաստանը, Բուլղարիան, Ռուսաստանը, Իտալիան, Լիբանանը, Շվեդիան, Շվեյցարիան, Հոլանդիան, Վենեսուելան, Լիտվան, Կանադան և Ֆրանսիան, ինչպես նաև Եվրոպայի ժողովրդի համաշխարհային խորհուրդը և ժողովուրդների մշտական դատարանը,

7- որ մեր երկիրը դեռևս այդպես չի վարվել, հակառակ իր մշտական հավատումներին առ այն, որ միջազգային հարաբերություններում մարդու իրավունքների սկզբունքը գերակայում է որևէ համաձայնագրի կամ պարտավորության նկատմամբ,

8- որ հետևաբար, Չիլիի էթիկական և բարոյական պարտքն է համապատասխան քայլեր ձեռնարկել, որոնք բխում են ՄԱԿ-ի 1985թ. որոշումից և որի համաձայն Օսմանյան կայսրության տիրապետության ներքո գտնվող Հայաստանում իրականացվել է դաժան ցեղասպանություն մի անպաշտպան ժողովրդի նկատմամբ, որը միջազգային հանրությունից և հատկապես թուրքական պետությունից բարոյական փոխհատուցում է պահանջում:

Հաշվի առնելով վերոհիշյալը, Հանրապետության Հարգարժան Սենատը որոշում է.

1- Ձորակցել հայ ժողովրդին, դատապարտելով նրա նկատմամբ իրագործված ցեղասպանությունը և

2. Գիմել Չիլիի կառավարությանը ՄԱԿ-ի 1985թ. որոշմանը միանալու առաջարկությամբ:

Նախիջևան-Բաքու ավտոբուսային երթուղի իրանով

Հուտով Իրանի տարածքով կվերականգնվի Նախիջևան-Բաքու ավտոբուսային երթուղին: «Ռեզոնանս» գործակալության համաձայն, այս մասին տեղեկացրել է Ադրբեջանում Իրանի դեսպան Ավշար Սուլեյմանին: Ըստ վերջինի, այս հարցը լուծում կստանա մոտակա օրերին Իրանի տրանսպորտի նախարարի Բաքու այցելության ընթացքում: Ընդ որում, շուտով լուծում կստանա նաև նախիջևանցիների Իրան անվճար մուտքի հարցը, որի առնչությամբ արդեն կա համաձայնություն: Միևնույն ժամանակ «Ազերիպրես» գործակալության տեղեկությամբ, գարնան վերջին Ադրբեջանը ծրագրում է ոսկու նախիջևանյան հանքավայրերում հետազոտական աշխատանքներ իրականացնել: Հայտնի էրեք հանքավայրերից մեկը համարվում է բավականին հեռանկարային:

Նախիջևանի Իրան անվճար մուտքի հարցը, որի առնչությամբ արդեն կա համաձայնություն: Միևնույն ժամանակ «Ազերիպրես» գործակալության տեղեկությամբ, գարնան վերջին Ադրբեջանը ծրագրում է ոսկու նախիջևանյան հանքավայրերում հետազոտական աշխատանքներ իրականացնել: Հայտնի էրեք հանքավայրերից մեկը համարվում է բավականին հեռանկարային:

Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցին միավորվել է

Մայիսի 17-ին Մոսկվայում տեղի է ունեցել Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու ռուսաստանյան և արտասահմանյան հատվածների պատմական միավորումը, որով վերջ է դրվել եկեղեցու 80-ամյա պառակտմանը: Այն առաջացել էր բոլշևիկյան հեղափոխության հետևանքով:

Սահմանում Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցին ճանաչում են միմյանց կրոնական հիերարխիան և միաժամանակ առաջարկում համադրվել և միավորվել: Այն պատճառով, որ Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու միավորվելու և միասնականության համարումը չի բերել իրականացմանը, որով Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու միավորվելու և միասնականության համարումը չի բերել իրականացմանը, որով Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու միավորվելու և միասնականության համարումը չի բերել իրականացմանը:

Մայիսի 18-ին փաստաթուղթը Մոսկվայի Քրիստոս Ամենափրկիչ մայր տաճարում ստորագրել են Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի Երկրորդը և Նյու Յորքում տեղակայված Արտասահմանյան Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու միավորվելու և միասնականության համարումը չի բերել իրականացմանը:

Ցար Նիկոլայ Երկրորդին հավատարիմ և կոմունիստական ռեժիմը չընդունող հարյուր հազարավոր ռուսաստանցիներ՝ զինծառայողներ, ազնվականներ, մտավորականներ, գործարարներ և հոգևորականներ փախուստի էին դիմել քաղաքացիական պատերազմի մեջ ներքաշված Ռուսաստանից:

Մայիսի 18-ին փաստաթուղթը Մոսկվայի Քրիստոս Ամենափրկիչ մայր տաճարում ստորագրել են Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի Երկրորդը և Նյու Յորքում տեղակայված Արտասահմանյան Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու միավորվելու և միասնականության համարումը չի բերել իրականացմանը:

Ստորագրված փաստաթղթով Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցին և Արտասահմանյան Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցին միասնականության համարումը չի բերել իրականացմանը:

Հանդիսավոր միջոցառմանը ներկա է եղել նախագահ Վլադիմիր Պուտինը: «Եկեղեցու միասնության վերականգնումը կարևոր պայման է Ռուսաստանի ժողովրդի կորսված միասնությունը վերագտնելու համար», - ասել է նա:

ԿՅԱՆՔԻՑ ՇՆՈՒՑԱԿ ԳՈՒՐ ԳԱՄՈՒՐՅԱՆԸ

Մեր մշակութային կյանքը ծանր կորուստ կրեց. հայ դասական երգարվեստի հարուստ ներկայացված աղբյուրացի: Կյանքից հեռացավ հայ ամենատաղանդավոր ու համբավվոր արտիստուհին՝ «հայկական սոփակը», Գոհար Գասպարյանը: Իր ծայրի անզուգականությամբ, կատարողական վիրտուոզությամբ նա հայկական երգարվեստը հարստացրեց իր հարուստ ու շքեղաշուք մեկնաբանություններով: Հայաստանի օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի բեմում հանդես է եկել 23 օպերաների գլխավոր դերերգերով, իսկ նրա համերգային երգացանկում տեղ են գտել ավելի քան 500 ստեղծագործություններ:

Արտիստի, Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսի, Հայաստանի ժողովրդական արտիստի կոչման, ստացել է «Մերոպ Մաշտոց» շքանշանը: Հայ մեծանուն երգչուհի, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ Գոհար Գասպարյանի մահվան կապակցությամբ ՀՀ վարչապետ Սերժ Սարգսյանի որոշմամբ ստեղծվել էր կառավարական հանձնաժողով՝ ՀՀ վարչապետի նախագահությամբ: Գոհար Գասպարյանի հուղարկությունը տեղի ունենավ մայիսի 19-ին կոմիտասի անվան այգու պանթեոնում, իսկ քաղաքացիական հոգեհանգիստը մայիսի 18-ին:

Կարծես արժանացել են առաջին մրցանակի, ասում է Հայկոն

Հայաստանի մասնակցությունը «Եվրատեսիլ-2007»-ում անցավ մեծ հաջողությամբ, քանի որ կրկին ձեռք է բերվել հաջորդ տարի անմիջապես մրցույթի եզրափակիչ փուլին մասնակցելու ուղեգիրը: «Թեև գրավեցի ութերորդ տեղը, սակայն այնպիսի սպավորություն է ստեղծվել, թե արժանացել են առաջին մրցանակին: Ոչ միայն Հայաստանում, այլև Սփյուռքում «Anytime you need» երգի կատարումը շատ լավ է ընդունվել», - ասուլիսում ասաց Հայաստանը ներկայացրած երգիչ Հայկոն:

Նրա խոսքով, «Եվրատեսիլ-2007»-ին մասնակցում էին հզոր ծայր ունեցող երգիչներ, սակայն նրանք չափանց մոլորվեցին եզրափակիչ փուլ, իսկ Սերբիայի հաղթանակը շատերի համար էր անսպասելի: Հայաստանի Հանրային հեռուստա-ընկերության գործադիր տնօրեն Արմեն Արզումանյանը նշեց, որ իրենք գոհ են արդյունքից, քանի որ շատ երկրներ մի քանի տարի մասնակցում են համաեվրոպական երգի այս մրցույթին, սակայն երբեք չեն հաղթել, նույնիսկ եզրափակիչ փուլ չեն անցել:

Ըստ Ա.Արզումանյանի, ինչպես 2006թ.-ին, այնպես էլ այս տարի Արևելյան Եվրոպայի և Սկանդինավյան երկրները Հայաստանի օգտին ծայր չեն տվել, ինչը անխուսափելի էր: «Իհարկե, չպետք է մոռանանք, որ մենք այդ մրցույթին մասնակցելու քիչ փորձ ունենք, բայց հույս ունենք, որ հետագայում ավելի բարձր տեղեր կգրավենք», - նշեց նա: Ի դեպ, ֆիննական կրգիներինց մեկը ֆինլանդահայերի նախաձեռնությամբ անվանվել է Հայկոյի անունով:

Ըստ Ա.Արզումանյանի, ինչպես 2006թ.-ին, այնպես էլ այս տարի Արևելյան Եվրոպայի և Սկանդինավյան երկրները Հայաստանի օգտին ծայր չեն տվել, ինչը անխուսափելի էր: «Իհարկե, չպետք է մոռանանք, որ մենք այդ մրցույթին մասնակցելու քիչ փորձ ունենք, բայց հույս ունենք, որ հետագայում ավելի բարձր տեղեր կգրավենք», - նշեց նա: Ի դեպ, ֆիննական կրգիներինց մեկը ֆինլանդահայերի նախաձեռնությամբ անվանվել է Հայկոյի անունով:

Շրամայված է ծննդաբերել

ՀՅԴ-ն նպատակ է դրել հասնել նրան, որ երեք տարի անց Հայաստանի բնակչության թիվը հասնի 4 միլիոնի, մինչդեռ ըստ ՀՀԿ Մեթոյանցի, դա հնարավոր կլինի միայն այն դեպքում, եթե յուրաքանչյուր վերարտադրողականության տարիքի կին տարեկան առնվազն մեկ երեխա ունենա:

ՀՅԴ-ն Գեղամ Մամուկյանին հրամայի լողի չեմպիոն դառնալ, կդառնա: Հուտով ենք՝ ՀՅԴ-ն Գեղամ Մամուկյանին չի հրամայի անձամբ ապահովել ծնելիության անձը:

«ՀԻ» - Դաշնակներն ակնհայտորեն Հայաստանը շփոթել են ճագարաբուծական ֆերմայի հետ: Երևի նրանց թվում է, թե հենց այսօրվանից Հայաստանի վերարտադրողական տարիքի տղամարդիկ և կանայք, բանուգործ թողած, պիտի շտապեն անշեղորեն կենսագործել ՀՅԴ ծրագրային հիմնադրույթները: Չնայած չի իմացվի: Սեկ էլ տեսար, ՀՅԴ-ն եկավ իշխանության և հրաման արձակեց, որ այսուհետ յուրաքանչյուր կին (անկախ տարիքից) պարտավոր է տարեկան առնվազն մեկ, իսկ ռազմական դրության ժամանակ՝ առնվազն երկու երեխա ունենալ: Հիշում եք, չէ՞, Կահան Հովհաննիսյանի խոսքը, չէ՞ «Եթե

ՄԻ ՔԱՆԻ ՏՈՂՈՎ...

Պ- «Իրավաբանորեն, ԱՄՆ-ն մինչև հիմա չեն ճանաչել Թուրքիայի Հանրապետությունը: 1918 թվականին ԱՄՆ Սենատը գտել է, որ անհնարին է ճանաչել մի պետություն, որը չի կատարել ԱՄՆ նախագահի իրավաբար վճիռը»,- Երեվանում մամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտարարել է արևելագետ, միջազգային իրավունքի մասնագետ և Կանադայում ՀՀ նախկին դեսպան Արա Պապյանը:

Պ- Ռոբերտ Քոչարյանը մայիսի 11-ին հրամանագիր է ստորագրել գեներալ-լեյտենանտ Սեյրան Օհանյանին ՀՀ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ-պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ նշանակելու և հինգ տարի ժամկետով պայմանագրի կնքելու մասին:

Պ- Լեռնային Ղարաբաղի նախագահ Արկադի Դուկասյանը պաշտպանության նոր նախարար է նշանակել Մովսես Հակոբյանին, որը մինչ այդ զբաղեցնում էր Ղարաբաղի զինուժի գլխավոր շտաբի պետի պաշտոնը:

Պ- Ըստ պաշտոնական տվյալների, Հայաստանում ամենաշատ աշխատակիցներ ունի «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ն: Այստեղ աշխատում է 8 հազար 42 մարդ:

Պ- Պոլսո Հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մուրաֆյանը թուրքական «Ջանանին» տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ Թուրքիայի հայերը պետք է ներկայացված լինեն այդ երկրի խորհրդարանում:

Պ- Ֆրանսիայի վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիյոնի գլխավորությամբ ձևավորված կառավարության 15 հոգանոց կազմում նախարարական պորտֆելները բաշխվելու են 7 կանանց և 8 տղամարդկանց միջև:

Պ- Ֆրանսիացի սենատոր, Ֆրանս - կովկասյան բարեկամության խմբի նախագահ Ամբրուազ Դյուկոնը Բաքվում հայտարարել է, թե Հայոց ցեղասպանության ուրաջման համար քրեական պատիժ սահմանող օրինագիծը հանվել է Սենատի օրակարգից:

1 - «1915-ԻՆ ՍՊԱՆԿԱՑ ԸՆԴՈՒՄԻ ԹԻՎԸ Ց ԸՆԶԱՐ 5 ԸՆԴՈՒՄ Ե»

Հայտարարում է թուրքական պատմական ընկերության նախագահ Հալաջոլուն

Ապա ինքնըստինքյան վերանուն է ցեղասպանության մեղադրանքը:

Պետք է ասել, որ օսմանյան ռազմական այս ատյանը ստեղծվել էր ոչ թե 1915 թ.-ին, ինչպես ներկայացնում է պրոֆ. Հալաջոլուն, այլ 1919 թ.-ին Կ. Պոլսում հենց Հայոց Ցեղասպանության մեղավորներից բացահայտելու և պատժելու նպատակով:

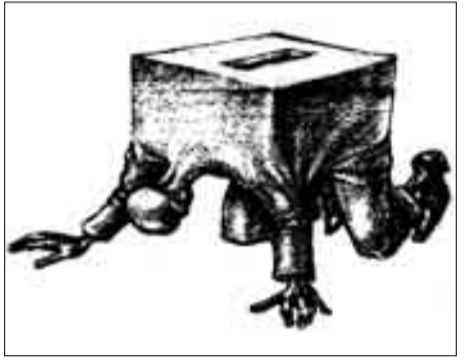
Այլ կերպ, պրոֆ. Հալաջոլուն պատմական ճշմարտությունները խեղաթյուրելիս նաև ստում է: Ըստ երևույթին, նրա ստերը տարակուսանք են առաջացրել դաշիխոնում, որ կոնֆերանսի մասնակիցները հարցրել են. «Ինչո՞ւ են տեղահանվել հայերը, որոնց հետ գոյակցել էինք 850 տարի»: Հալաջոլուն այս հարցին պատասխանելիս ստերը համարել է խեղաթյուրման հետ և ասել. «Թուրքերին Անատոլիայից վտարելու համար գաղութատեր պետությունները օգտագործել են հայերին: Միսոնդական գործունեության հետևանքով, սկսած 1820-ական թթ., նրանք դարձել են բողոքական և կաթոլիկ: Հայերը կռվել են թուրքական 20 հազարանոց զորքի դեմ և ֆրանսիական բանակի կեսը տարածաշրջանում կազմում էին հայ կամավորները»:

ՄՈՏ ԿԵՍ ՄԼՆ ԸՆՏՐՈՂ ԻՐ ԶԱՅՆՈՑ ԿԵՍԵԼ Է ՈՉ ԻՇԽԱՆԱԿՄԵՏ ՈՒՇԵՐԻՆ

Մեծամասնություն կազմող 734-ն ստիպված է հաշվի նստել այս փաստի հետ

Ընտրությունների վերջնական արդյունքների վավերացումից հետո պատկերն այնպիսին է, ինչպես և նախնական արդյունքների ժամանակ՝ խորհրդարանի քարտեզն այն ժամանակ և հիմա էլ ամբողջացնում է 5 կուսակցություն: Վերջնական ճշգրտումներից և ԿԸՀ կողմից վավերացումից հետո էական փոփոխություններ չեն եղել նաև քվեների թվում: Ըստ վերջնական արդյունքի՝ ՀՀԿ-ն ստացել է 458 258, ԲՀԿ-ն՝ 204 483, ՀՅԳ-ն՝ 177 907, ՕԵԿ-ը՝ 95 324, «Ժառանգությունը»՝ 81 048 ձայն: Եթե վավեր 1 351 423 քվեներից հանենք վերը նշված կուսակցությունների մոտ մեկ միլիոնը, կստացվի, որ 330 000-ից ավելի քվե փոշիացրել են 5 տոկոսը չհասնող հարյուրավոր ընտրվածները, հատուկ փոշիացնելու նպատակով ստեղծված մի քանի հրատապ կուսակցություններ: Իսկ եթե այդ թվին ավելացնենք ՕԵԿ-ի և «Ժառանգության» ստացած ընդգրկվող քվեները, դուրս կգա մոտ կես միլիոնը, որը չի աստարտում իշխանամետ կուսակցություններին: Սա թիվ է, ընդ որում՝ այս ընտրողների մեջ չեն վարչական ուսուցիչի և գանազան շահագրգռությունների ազդեցությունը ընտրությունների գնացողները, ասել է, թե սրանք իսկական, ի սրտե ընտրողներն են: Այսինքն՝ մոտ կես միլիոն ընտրող դեմ է իրականացվող քաղաքականությունը, դժգոհ է իր կյանքից և կուղենար փոփոխություններ տեսնել երկրում: Սա մոտավորապես այն թիվն է, որը 1996-ին չստացավ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը, և իր նախագահության հետագա ամիսներին այնքան էլ վստահ չէր զգում իրեն՝ մինչև «Հայտնի ուժերի ճնշման տակ» հրաժարականը: Այս թվի հետ հաշվի չհասնել չի կարելի, քանի որ իրեն չընտրող կես միլիոն քաղաքացու խնդիրները հավասարաչափ պետք է լուծի նույն կառավարությունը, աշխատելով դժգոհության վեկտորը նվազեցնել:

Թյուններին, ՀՀԿ նախագահական թեկնածուն կարող է ընտրվելիս դժվարություններ ունենալ: Անգամ եթե ընդգրկված չլինի շարունակի նույն ոգով, ինչ խորհրդարանական ընտրություններին էր՝ իր առաջնորդների ամբիջիների պատանդը մնա և մի տարր

նախագահացու առաջադրի՝ ինչն, իհարկե, հոգեբանորեն կնվազեցնի նրանց ընդգրկմանը էլեկտորալ, սակայն երկրորդ փուլի սպառնալիքը իշխանական նախագահացուի (-ների) միշտ կա, երբ տեսանկյունից չի բացառվում բոլոր ընդգրկվող թեկնածուների բացարկները հանուն մեկի: Ահա սա հիմնականից պետք է իշխանությունը դրամիանտ ուժերն աջքի առաջ ունենան՝ ապագա գործելակերպ կառուցելիս: Բոլոր դեպքերում բացասական լիցքերն այս ընտրություններին չպարպվեցին և մնացին կուսակցված, ու երբեք էլ որևէ իշխանություն չի կարող չահել իր ընտրողների հետ վարչական մեթոդների լեզվով խոսելիս: Բոլոր դեպքերում ապագա մեծամասնություն կազմող ՀՀԿ-ն ժամանակ ունի ընտրելու գործողությունների ամենից փափուկ և իրեն հետահար դիվիդենտներ բերող ձեռագիր, թեև մյուս իշխանական ուժերի՝ ԲՀԿ-ի և ՀՅԳ-ի պահվածքն էլ կարող է այս կամ այն գործելակերպի որդեգրմանը նպաստել:

Հետ նաև մականունավորներ և կասկածելի կրթության տեր մարդիկ, Վաղգեն Մանուկյանի ասած՝ «նախ՝ մականուն, հետո՝ Աժ» ձևաչափով: Խորհրդարան անցած 131 պատգամավորների մասնագիտական-կրթական-գործարարական ցենզը թողնելով ավելի ուշ, կառավարություն կազմելուց հետո ընկած ժամանակին, քանզի արդյունքում խորհրդարան կգա այս պահին խորհրդարան չանցած-համամասնական ցուցակների շարունակությունից պատգամավորների նոր «խմբաբանակ»՝ մի քանի ընդհանուր օրինաչափություն ընդգծենք:

Այսպես՝ 41 մեծամասնական տեղերը լրացնող պատգամավորներից 27-ը երրորդ գումարման պատգամավոր է, համամասնական ցուցակներից 32-ը նույնպես պատգամավորն էր ԿԸՀ-ի մանդատատերերից է. այսինքն՝ ներկա (դեռևս մի քանի օր) խորհրդարանի պատգամավորների մոտ կեսը վերաբերում է: Նոր խորհրդարան մուտք գործող կին պատգամավորների թիվը կրկնապատկվել է, ՀՀԿ-ից՝ 3-ը (առայժմ), ԲՀԿ-ից՝ 2-ը (առայժմ), ՀՅԳ-ից՝ 2-ը, ՕԵԿ-ից՝ 1-ը, «Ժառանգությունից»՝ 3-ը, ընդհանուր թվով՝ 11 կին պատգամավոր: Հիշեցնենք, որ ՀՀԿ-ից համամասնական կարգով խորհրդարան են անցել 41, մեծամասնական թվով՝ 25, ընդհանուր թվով՝ 66 պատգամավոր: Այդ թվին կավելանա 3-4 պատգամավոր՝ ՀՀԿ-ից աջակցություն ստացածները: «Բարգավաճ Հայաստանը» համամասնական թվով՝ 18, մեծամասնական թվով 7 (+1) է ունենալու: ՀՅԳ-ն 16 պատգամավորները համամասնական թվով են ընտրված, ՕԵԿ-ը՝ 8 համամասնական, 1 մեծամասնական, «Ժառանգությունը»՝ 7 համամասնական պատգամավոր ունեն: «Դաշինքը» ներկայացված կլինի 1 պատգամավորով՝ Մարտուն Գրիգորյան, ու հավանաբար 1981 թվականին ծնված, «Ավտոկայան ՓԲԸ» Գյումրու մասնաճյուղի տնօրենի տեղակալը կլինի նոր խորհրդարանի ամենաերիտասարդ անդամը, նրանից մի քանի տարի ավելի ավագ մեկ տասնյակի հասնող երիտասարդ պատգամավորներ կլինեն նոր խորհրդարանում, գերակշռելու է 45-60 տարեկան պատգամավորների թիվը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
«ԱԶԳ», 22.05.07

Կուսակցության անդամներ և քվեարկություն

Բարգավաճ Հայաստան կուսակցությունը, ըստ իր իսկ տրամադրած տվյալների, ունի 370 հազար անդամ: Իսկ ըստ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հրապարակած տվյալների, ԲՀԿ-ն ստացել է 204,443 ձայն:

«ԼՐԱԳԻՐ», 14.05.07:
Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության կազմակերպության, Միացյալ Մեծամասնությունի միջազգային զարգացման գործակալության աջակցությամբ «Քաղաքացիական և սոցիալական զարգացման հիմնադրամ» հասարակական կազմակերպությունը հրապարակել է 37 Աժ մայիսի 12-ի ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների մասին տեղեկություններ, այդ թվում և՛ անդամների քանակը: Երբ համադրում են այս թվերը ԿԸՀ հրապարակած ընտրությունների նախնական արդյունքների հետ՝ բավականին արտառոտ պատկեր է ստացվում:

Բարգավաճ Հայաստան կուսակցությունը, ըստ իր իսկ տրամադրած տվյալների, ունի 370 հազար անդամ: Իսկ ըստ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հրապարակած տվյալների, ԲՀԿ-ն ստացել է 204,443 ձայն: Ստացվում է, որ Բարգավաճ Հայաստանի ոչ բոլոր անդամներն են քվեարկել իրենց հարազատ կուսակցության օգտին: Հայաստանի երիտասարդական կուսակցությունը, դարձյալ ըստ իր իսկ տրամադրած տվյալների, ունի 7960 անդամ: Իսկ ըստ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հրապարակած տվյալների, այս կուսակցությունը ստացել է 2302 ձայն, կամ 364-ի օգտին է քվեարկել կուսակցության անդամներից ամեն երրորդը-չորրորդը:

Հայաստանի ժողովրդական կուսակցությունը, հայտարարել է, թե ունի 30,300 անդամ: Բայց ընտրություններում ստացել է 23,629 ձայն: Ստացվում է, որ 364-ականների մոտ 25 տոկոսը հարազատ կուսակցության օգտին չի քվեարկել: Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը 20 հազար անդամ ունի, բայց ստացել է 8835 ձայն: Փաս-

տորեն, ի տարբերություն 364-ի, 370-ի օգտին է քվեարկել կոմունիստների ընդամենը 30 տոկոսից քիչ ավելին, մյուսները՝ այլ ուժերի, որոնց մեջ կոմունիստական գաղափարախոսություն դավանող չկա: Հայաստանի Մարքսիստական կուսակցությունը ունի 7500 անդամ: Ստացել է 2896 ձայն: Մարքսիստների դեպքում էլ կուսակցության անդամների 40 տոկոսն է քվեարկել հանուն սեփական գաղափարախոսության:

Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցությունը ունի 4530 անդամ, բայց ստացել է 1033 ձայն: Ստացվում է, որ միայն յուրաքանչյուր չորրորդ հնչակյանն է ցանկացել, որ իր կուսակցությունը հայտնվի Աժ-ում:

Ընտրություններին մասնակցող մյուս կուսակցությունները ստացել են շատ ավելի քվե, քան ունեն անդամներ: Օրինակ, 370-ն միշտ հայտարարել է, որ ունի 7000 անդամ և 10 անգամ ավելի համակիր: Այլ խոսքով, 370-ն առավելագույնը նշածող պետք է լիներ 100,000-ի սահմաններում: 370-ն ստացել է 177,192 ձայն:

55 հազար անդամ ունեցող Հանրապետականը երբեք չի ասել, թե որքան համակիր ունի: Հանրապետականը ստացել է 457,032 քվե կամ պատկերավոր ասած՝ ամեն հանրապետական, բացի իր քվեից, ևս 8 ձայն է ապահովել հարազատ կուսակցության անդամներից ամեն երրորդը-չորրորդը: Հայտարարել է, թե ունի 30,300 անդամ: Բայց ընտրություններում ստացել է 23,629 ձայն: Ստացվում է, որ 364-ականների մոտ 25 տոկոսը հարազատ կուսակցության օգտին չի քվեարկել: Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը 20 հազար անդամ ունի, բայց ստացել է 8835 ձայն: Փաս-

Իլիև Ալին.
«Հայկական կողմը ընդունում է փուլային տարբերակը»
Սերժ Սարգսյանն Ալիևի հայտարարության մասին.
«Թող խոսի՝ ինչ ցանկանում է, մենք արդեն հայտնել ենք մեր դիրքորոշումը»

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», Ռ/Գ. 04.05.07:
«Հայկական կողմը համաձայնություն է տվել հակամարտության փուլային կարգավորմանը և Լեռնային Ղարաբաղի սահմանակցող բոլոր յոթ շրջաններից գործը առաջիկա տարիներին դուրս բերելուն», - «Թուրան» գործակալության փոխանցմամբ, հայտարարել է Ազրբեջանի նախագահ Իլ-

համ Ալիևը՝ Ռամանի գյուղում մասնակցելով փախստականների ավանի բացմանը:

«Ես հրապարակում եմ գաղտնի բանակցությունների բովանդակությունը, քանզի Հայկական կողմը փորձում է խեղաթյուրել ընթացող բանակցություններին և ձեռք բերված համաձայնությունների էությունը, մասնավորապես, պնդում է, թե կա համաձայնություն ընդամենը հինգ շրջանների ազատելու վերաբերյալ. դա իրականությունը չի համապատասխանում: Մեզ առաջարկել են այդպիսի տարբերակ, սակայն մենք այն մերժել ենք, և հիմա կա համաձայնություն հենց յոթ շրջանների մասին», - ասել է Իլհամ Ալիևը՝ հավելելով. - «Խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին Հայկական կողմն ապատեղեկացնում է հանրությունը, դրա համար էլ ես ստիպված եմ բացահայտել բանակցությունների էությունը»:

Նրա խոսքերով, «չըլաններն ազատելու ընթացքում այնտեղ կսկսեն վերադառնալ փախստականները, այդ գործընթացի ավարտից հետո սկսվելու է ազրբեջանական բնակչության վերադարձը Լեռնային Ղարաբաղ»:
«Թուրան»-ի փոխանցմամբ, Ալիևն

ընդգծել է, որ «Հայաստանն ընդունել է այդ տարբերակը»:

Ազրբեջանի նախագահը ասել է նաև, որ «Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի ցամաքային կապը կիրականացվի Լաչինի միջանցքով»:
Նրա խոսքերով, համաձայնություն կա հակամարտության գոտում միջազգային խաղաղարար ուժեր տեղակայելու շուրջ:
«Մենք դեմ էինք, սակայն Հայերը

վախենում են, դրա համար էլ մենք համաձայնեցինք», - ասել է Ալիևը՝ նշելով, որ «խաղաղապահների տեղակայման ժամկետը սահմանափակված կլինի»:

Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի վերաբերյալ Իլհամ Ալիևը ասել է, որ այն կճշտվի միայն փախստականների վերադարձից հետո և պետք է համապատասխանի Ազրբեջանի տարածքային ամբողջականության սկզբունքին: Միաժամանակ, նա հայտնել է, որ «այդ ինքնավարության աստիճանը կլինի ավելի բարձր, քան այն, որ կար խորհրդային ժամանակաշրջանում»:
«Ով անկախություն է ուզում՝ թող մեկնի Հայաստան», - հայտարարել է Ազրբեջանի նախագահը:

Սերժ Սարգսյան.
«Թող խոսի՝ ինչ ցանկանում է, մենք արդեն հայտնել ենք մեր դիրքորոշումը»
«PanARMENIAN.Net», 04.05.07:
«Հայաստանը բազմաթիվ անգամներ հայտարարել է իր դիրքորոշումը, այն հստակ է և պարզ», - հայտարարել է

Հայաստանի վարչապետ Սերժ Սարգսյանը՝ մեկնաբանելով Ազրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիևի հայտարարությունն այն մասին, որ «ընդհանուր համաձայնություն կա Ազրբեջանի 7 շրջանների, այդ թվում՝ Քելբաջարի և Լաչինի վերադարձի մասին»: Սերժ Սարգսյանը նշել է, որ չի պատկերացնում ինչ նպատակներ է հետապնդում Իլհամ Ալիևը նման հայտարարություններ անելով, իսկ եթե տեղեկանա, ապա «համապատասխան եզրահանգումներ կանի»:
«Թող խոսի, ինչ ցանկանում է, մենք արդեն հայտնել ենք մեր դիրքորոշումը», - ամփոփել է նա, չեղով հարցազրույցի իր խոսքերը, հայտնում է Regnum-ը:

«Մամուլի ազատությունը Հայաստանում սահմանափակված է»

Հայաստանում մարդու իրավունքների բնագավառում գրանցված որոշ բարեփոխումներին՝ մամուլի ազատությունը Հայաստանում սահմանափակված է, անկախ մամուլը գտնվում է ճնշման ներքո, հեռարձակվող մամուլն իշխանամետ է: Այս մասին ասված է Վիեննայում գործող Մամուլի միջազգային ինստիտուտի գեկույցի «Հայաստանին վերաբերող բաժնում»: Զեկույցում նշվում է, որ 2006 թվականին «Ա1+»-ի հեռարձակման լիցենզիան վերստին մերժվել է. 2002 թվականին եթերից զրկվելուց հետո այդ հեռուստաընկերությունը 11 անգամ դիմել է լիցենզիա ստանալու համար և ամեն անգամ մերժում է ստացել:

«Տպագիր մամուլը Հայաստանում ավելի բազմազան է, սակայն թերթերն ունեն ֆինանսական և տնտեսական խնդիրներ», - նշում է Մամուլի միջազգային ինստիտուտը:

«Ժամանակ երևան» անկախ պարբերականի խմբագիր Արման Բաբաջանյանին զինձառայությունից խուսա-

փելու մեղադրանքով 4 տարվա ազատազրկման դատապարտելու վճռի վերաբերյալ գեկույցում ասված է, որ մի շարք թերթեր և իրավապաշտպան կազմակերպություններ դատապարտել են այդ փաստը՝ պնդելով, թե լրագրողին ներկայացված մեղադրանքների հիմքում քաղաքական շարժառիթներ են, և «իշխանությունները վրեժ են լուծել Բաբաջանյանից» «Ժամանակ երևան»-ում կառավարությունը քննադատող նյութեր հրատարակելու համար»: Բաբաջանյանն էլ «ասել է, որ իր ձեռքարկությունն ազատակն է լուծել անկախ մամուլը, որը չի վախենում քննադատել իշխանություններին»:

Ինստիտուտը փաստել է, որ 2006 թվականը «ամենալայրագ և դաժան տարին էր լրագրողների համար». անցած տարի աշխարհում սպանվել է 100-ից ավելի լրագրող:

Լրագրողների համար ամենավտանգավոր երկիրը Իրաքն էր՝ այնտեղ սպանվել է 46 լրագրող:

Հայաստանի ուսանողները բողոքում են կրթության որակի և կաշառակերության երևույթի դեմ

Մայիսի 4-ին Երևանի պետական համալսարանի և մի շարք այլ բուհերի ուսանողներ բողոքի ակցիա են անցկացրել ՀՀ կառավարության շենքի առջև՝ պահանջելով բարձրացնել կրթական համակարգի որակը և նվազեցնել կաշառակերության երևույթները:

բուհ ընդունվողների թիվը, քանի որ, ըստ նրա, ընդունելության քննությունների ժամանակ հայտարարված թիվը չի համապատասխանում ընդունվողների թվին:

Ըստ Կառվեն Խաչատրյանի՝ բողոքի համար ընտրվել է այս ժամանակահատվածը, քանի որ նախընտրական շրջան է, և ենթադրվում է, որ իրենց ձայնն ավելի լսելի կլինի:

Ուսանողներն իրենց պահանջները գրավոր ներկայացրել են ՀՀ վարչապետին: Իրանց լուծումը չտալու դեպքում ուսանողները կշարունակեն իրենց բողոքի ակցիան:

Ա.Ղուկասյան.

«Մի հավատացեք հեքիաթներին, թե Քաշաթաղը կհանձնվի Ադրբեյջանին»

«Այսօր պատմական մար: Մենք իդուր չենք եկել այստեղ՝ փորձելով կրկնել հաղթական ուղին, որով անցել են մեր հերոս տղաները՝ ազատագրելով Շուշին, այնուհետև Լաչինը, այդպիսով միացնելով Հայաստանը Արցախին: Հավատարմացնում ենք, որ այս ճանապարհով մենք վստահորեն կանցնենք մինչև վերջ: Մի հավատացեք հեքիաթներին, թե Քաշաթաղը (նախկին Լաչին) կհանձնվի Ադրբեյջանին, դա տեղի չի ունենա: Մենք ազատագրել ենք այն՝ ոչ հանձնելու համար: Մենք պետք է վերականգնենք ու զարգացնենք Քաշաթաղը: Քաշաթաղը միշտ կլինի Արցախի ու Հայաստանի ուշադրության կենտրոնում: Մեր պարտքն է վերականգնել ազատագրված բոլոր հողերը», - մայիսին Լաչինի միջանցքի բացման 15-ամյակին նվիրված արարողությունը Հայտարարել է Լ.Ղ.Ն նախագահ Արկաղի Ղուկասյանը:

Միջոցառումներին մասնակցել են Հանրապետության և շրջանի ղեկավարությունն ու Հասարակայնության ներկայացուցիչներ:

Շարունակվող շրջափակման պայմաններում Լաչինի միջանցքը Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին, իսկ նրա միջոցով՝ աշխարհին կապող միակ ճանապարհն է, որի բացման գործողությունը մասնակցել են Ինքնապաշտպանության ուժերի 2-րդ, 5-րդ և 6-րդ վաշտերը, Ղարաբաղի ու Հայաստանի կամավորական ջոկատները:

«Թայմս»-ի հայազգի լրագրողը դատական գործընթաց է սկսել խմբագրի դեմ

«Թայմս» թերթի հայազգի լրագրող Մարկ Արաբյանը ազգային խտրականության մեղադրանքով դատական գործընթաց է սկսել նույն թերթի պատասխանատու խմբագիր Դուգլաս Ֆրենցի դեմ:

«California Courier» թերթի գլխավոր խմբագիր Հարոլդ Մասունյանն արդեն հանդիպել է «Թայմս»-ի հրատարակչի ու խմբագրի հետ՝ պահանջելով Ֆրենցիի հրաժարականը Թուրքիայի կողմից իրականացվող ուրացման արշավին մասնակցելու համար:

Վերջինս արդեն ասել է Արաբյանի՝ Հայոց ցեղասպանությունում մասին հորվածի հրապարակումը:

Խմբագիրն իր քայլը պատճառաբանել էր նրանով, որ Մարկ Արաբյանը էթնիկ ծագումը թույլ չի տա նրան այդ թեմայի վերաբերյալ անկողմնակալ լինել: Հատկանշական է նաև, որ Ֆրենցի-

Ռամիլ Սաֆարովի ձակատագիրը որոշում է ոչ թե Հունգարիայի Արտաքին գործերի, այլ Արդարադատության նախարարությունը

Ցած բանտարկության դատապարտված Ռամիլ Սաֆարովի ձակատագիրը, ով Բուդապեշտում սպանել է հայկական բանակի սպա Գուրգեն Մարգարյանին, որոշում է Հունգարիայի արդարադատության նախարարությունը, այլ ոչ թե այդ երկրի ԱԳՆ-ն: Այդ մասին PanARMENIAN.Net-ի թղթագիրն հայտարարել է Բուդապեշտում անցած գործընթացում ՀՀ Պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչ, Հայոց ցեղասպանության թանգարանի տնօրեն Հայկ Դեմոյանը: «Ինչ վերաբերում է Բաբյովում հնչեցրած Հունգարիայի արտգործնախարարի հայտարարությանը, ապա այստեղ պետք է պարզել, թե որքանով է այդ տեղեկատվությունը համապատասխանում իրականությանը, որովհետև աղբյուրն անհավանական է: Երկրորդը, Հայկ Դեմոյանն ու Նազելի Վարդանյանը (Մարգարյանի ընտանիքի շահերը ներկայացնող փաստաբան) արել են հնարավոր ամեն ինչ, այժմ դիվանագետների հերթն է: Եթե Հունգարիայի ԱԳՆ ղեկավարի հայտարարությունը Սաֆարովի հնարավոր վերադարձի մասին ճիշտ է, ապա Հայաստանի ԱԳՆ-ն պետք է հանդես գա համապատասխան հայտարարությամբ», - ընդգծել է Դեմոյանը:

Նշենք, որ Հունգարիայի ԱԳՆ ղեկավար Կինգա Գենցը Բաբյովում հայտարարել է, որ Ռամիլ Սաֆարովի գործով դատական գործընթացը դեռ շարունակվում է և նրա վերադարձի մասին որոշումը կարելի է կայացնել գործընթացի ավարտից հետո:

Նիկոլա Սարկոզին Ֆրանսիայի իշխող կուսակցության ղեկավարությունը հանձնել է Պատրիկ Դեշյանին

Ֆրանսիայի արդյունաբերության նախկին նախարար Պատրիկ Դեշյանը կգրավի «Ժողովրդական շարժման աջակցության միություն» կուսակցության (UMP) գլխավոր քարտուղարի պաշտոնը: Այդ պաշտոնը թափուր էր այն բանից հետո, երբ UMP-ն գլխավորող Նիկոլա Սարկոզին ընտրվել է Ֆրանսիայի նախագահ: Մայիսի 17-ին Դեշյանի հետ հանդիպմանը Սարկոզին նշել է, որ նրան է հանձնում կուսակցությունը և այդպիսով Դեշյանի վրա բարձր պատասխանատվություն է ընկնում: Սարկոզին նաև ցանկացել է, որպեսզի նա որքան հնարավոր է շուտ անցնի իր պարտականություններին, հարցրել է Regnum-ը՝ հղում կատարելով Հայաստանի Հանրային Հեռուստատեսությանը: Նշենք, որ Ֆրանսիայի նորընտիր

Հայկական բանակի սպա Գուրգեն Մարգարյանը վայրենաբար կացնահարվել է ադրբեյջանցի սպա Ռամիլ Սաֆարովի կողմից Բուդապեշտում 2004թ. փետրվարի 19-ին ՆԱՏՕ-ի դասընթացների օրերին: Ռամիլ Սաֆարովը մեղադրվել է Հունգարիայի ՔՕ 166.2 հոդվածով (սպանություն ծանրացուցիչ զանգամանքներով) և 2006 թվականի ապրիլի 13-ին դատապարտվել է ցմահ ազատազրկման՝ առաջին 30 տարվա ընթացքում առանց համաներման իրավունքի:

Նոր կառավարության կազմում 15 հոգի է, որոնցից յոթը կանայք: Մասնավորապես, ուղղման գերատեսչության նախկին ղեկավար Միշել Այո-Մարին նշանակվել է ներքին գործերի և արտասահմանյան տարածքների հարցով նախարար, արդարադատության նախարար է նշանակվել Ռաջիվ Դաթին: Արտգործնախարարի պաշտոնն ստացել է սոցիալիստ Բերնար Կուշները, պաշտպանության նախարար է դարձել Էրվե Մորերը:

Չանագան

Հայաստան ու Ադրբեյջանը՝ «համակարգչային գողության վարպետ»

Հայաստանը, Մոլդովան և Ադրբեյջանը, US Business Software Alliance կազմակերպության հրապարակած գեկույցի համաձայն, աշխարհում առանձնացել են համակարգչային ծրագրերի գողության: Զեկույցում նշվում է, որ այս երեք երկրներում 20 ծրագրերից միայն մեկն է թողարկվում օրինական ճանապարհով: Աշխարհի մակարդակով նախորդ տարվա կտրվածքով բոլոր համակարգիչներում տեղադրված ծրագրերի 35 տոկոսը եղել է անօրինական: «Ազատության» տեղեկացմամբ, համակարգչային ծրագրերի օրինականության տեսակետից «ամենապարտաճանաչ» երկրներն են Միացյալ Նահանգները, Նոր Զելանդիան և Ճապոնիան:

Ամենախելացի թռչունը ազնավն է

Ճապոնացի գիտնականները եկել են այն եզրակացության, որ ազնավներն իրենց մտավոր կարողություններով զգալիորեն գերազանցում են այլ թռչուններին:

Պրոֆեսոր Էիտի Իսակայի գլխավորած խումբը, որը մի քանի տարի զբաղվել է ազնավի ուղեղի ուսումնասիրությամբ, այսօր հայտարարել է, որ ազնավի ուղեղի բաժինը մարմնի ընդհանուր քաշում շատ ավելի մեծ է, քան այլ թռչունների մոտ: Այն 2,5 անգամ ավելի մեծ է, քան արվամուկը:

«Կարելի է ենթադրել, որ մտավոր կարողություններով որոշ դեպքերում ազնավը չի զիջում շիմանգեբին», - եզրակացրել է Ճապոնացի պրոֆեսորը:

Մասնագետները վաղուց են նկատել, որ ազնավները գերազանց հիշողություն ունեն, կարողանում են խաբել և նույնիսկ պրիմիտիվ գործիքներ են օգտագործում:

Աշխարհում կա 2,1 միլիարդ քրիստոնյա և 1,3 միլիարդ մահմեդական

Աշխարհում այժմ բնակվում է 2,1 միլիարդ քրիստոնյա և 1,3 միլիարդ մահմեդական: Այդ մասին հայտնել է «Ազնու» կրոնական գործակալությունը՝ վկայակոչելով ամերիկացի սոցիոլոգների տվյալները:

Քրիստոնյաներից 1,15 միլիարդը կաթոլիկ է: Երրորդ ամենատարածված կրոնը աշխարհում հինդուիզմն է: Աշխարհի բնակիչների 1,1 միլիարդը աթեիստներ, ագնոստիկներ և այլ «ոչ հավատացյալներ» են:

Սլացիկության թիվ մեկ թշնամին

Ավելորդ քաշից տառապող կանանց սովորություններն ուսումնասիրելով՝ գիտնականներն հանգել են այն եզրակացության, որ երեք ժամ հեռուստացույցի առաջ անցկացնող կանայք 2,5 անգամ ավելի շատ են հակված գիրահայտելու և 50%-ով ավելացնում է շաքարախտով հիվանդանալու վտանգը: Դեռուստացույցի առաջ անցկացրած նույնիսկ 2 ժամը բավական է, որ, ինչպես վկայում են հետազոտողները, գիրահայտելու հավանականությունն աճի 25% ու, իսկ շաքարախտով հիվանդանալու վտանգը՝ 14%-ով: Նույն քաշային կարգը պահպանում են միայն այն կանայք, ովքեր հեռուստացույց են նայում 1 ժամից ոչ ավելի:

Ռուսաց եկեղեցին միավորվեց, Ե՞րբ է հասնելու մեր հերթը...

Հետաքրքիր է, թե ի՞նչ են մտածում մեր զույգ Հայրապետները...

2007թ. մայիսի 17-ին, Մոսկվայում, անմոռանալի մի էջ բացվեց ռուս ժողովրդի նորագույն պատմության մեջ: Այդ օրը Ռուսաց Ուղղափառ եկեղեցու Հայրապետները, ստորագրելով միավորման փաստաթուղթ, վերջապես դրին 80-ամյա իրենց պառակտմանը: Իսկ ե՞րբ է հայ ժողովուրդը արժանանալու այդ բախտին:

Հայաստանյայց Առաքելական Ս. եկեղեցու երկու տարածքները անցնում է 50 տարի, պատրվակը՝ նույնը ինչ-որ ռուսական եկեղեցուն, իհարկե մի հիմնական տարբերությամբ, ինչպես երևանի «Զորորդ իշխանություն» թերթն է գրում «Ռուսները «Դաշնակցություն» չունենին»:

Հայաստանի անկախացումից և ի մասնավորի այն ժամանակվանից հետո, երբ ՀՀ առաջին նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի աջակցությամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գահին բազմեց Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին առաջինը, հայ ժողովրդի զավակների սրտում բոցավառվեց հույսի ջահը և բոլորը սրտատրոփ սպասում էին մոտավոր միասնության: Սակայն հույսերը այն-

պես էլ չիրականացան, քանզի Ռաշնակ կուսակցությունը նույն օրերին, 1995թ. նոյեմբերին, իր 26-րդ Ընդհանուր ժողովում հայ եկեղեցու թեմային անդրադառնալով հույժ զաղտնի մի որոշում էր ընդունել, որի համաձայն կուսակցությունը պարտավորվում էր «Պաշտպանել Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության անկախությունը և խիստ վերապահությամբ մոտենալ թեմերի միացման գործին: Ամեն կերպ դեմ գնալ եկեղեցիների միացման կամ թեմերի վերաբաշխման հարցին»:

Ավելի ուշ, «Ամբիլիասի անկախությունը պահպանելու մտահոգությամբ» կուսակցության ոչ-հայաստառ մամուլում և Տանն Կիլիկիո ենթակա եկեղեցիներում, Ս. Պատարագի ժամանակ, Ամբիլիասի գահակալին շնորհեցին «ամենայն հայոց» տիտղոսը, որպեսզի «ամեն կերպ դեմ գնան» հայ եկեղեցու միասնականությանը:

Հետաքրքիր է, թե ի՞նչ են մտածում մեր զույգ Հայրապետները, որքանով են նրանք հետաքրքրված ԱԶԳԻ և ԵԿԵՂԵՑՈՒ միասնականությամբ: Ի վերջո, ե՞րբ է հասնելու մեր հերթը...

«Լոյս»-ը վերադառնում է

Վերջերս, թեհրանում, շշուկներ է տարածվում այն մասին թե՛ շուտով վերահրատակվելու է «Լոյս» երկշաբաթաթերթը:

Հիշեցնենք, որ «Լոյս»-ի առաջին համարը հրատարակ է իջել 2000թ. մարտի 15-ին, իսկ նրա արտոնատեր և խմբագիր Էդիկ Բաղդասարյանի Կանադա գաղթելուց մեկ-երկու ամիս հետո, 2002թ. սեպտեմբերի 30-ին, հրատարակվել է վերջին համարն ու այնուհետ դադարել լույս տեսնելուց:

Շշուկներն ասում են թե է. Բաղդասարյանը մի քանի անգամ թեհրան է ժամանել և այդ ընթացքում համաձայնվել, պահելով թերթի արտոնությունը, նրա խմբագրությունը հանձնել մի ուրիշի:

Ինչևէ, պետք է սպասել և տեսնել: Ամենայնդեպս, մենք «Լոյս»-ի վերադարձը դրական ենք համարում և ողջունելի:

Փերիո կրթասիրաց միություն

Շահինշահի մասնաճյուղի երկամյա գործունեության զեկուցում

Փերիո կրթասիրաց միության Շահինշահի մասնաճյուղի ընդհանուր ժողովը կայացավ 16 նոյ. 2004թ., ուր ընտրվեց նոր վարչությունը ըստ հետևյալի.

Պրն. Ջանիկ Թահնազյան՝ նախագահ
 Պրն. Կարո Թահնազյան՝ փոխ-նախագահ
 Տկն. Արմին Թորոսյան՝ քարտուղար
 Պրն. Սուրիկ Աղախանյան՝ հաշվապահ
 Պրն. Ռաֆիկ Իսայան՝ խորհրդատու
 Պրն. Արարատ Աղախանյան՝ գույքապահ
 Պրն. Սարո Շահինիզյան՝ խորհրդատու

Միության նորընտիր վարչությունը իր առաջին իսկ նիստից միության մեջ աշխուժություն մտցնելու նպատակով պատրաստեց երկարատև և կարճատև ծրագրեր:

Երկարատև ծրագրում նախատեսվեց կազմակերպել մարզական և մշակութային խմբեր, որի համար կյանքի կոչեց մարզական և մշակութային միավորներ:

Մարզական միավորը իր աշխատանքը սկսեց 2005թ. հունիսից և կազմեց՝ ա-տղայոց բասկետբոլի խումբ, մարզիչ պրն. Այվն Սիմոնյան, բ-օրիորդաց բասկետբոլի խումբ, մարզիչ օր. Անգինե Աբրահամյան, գ- մանկա-պատանեկան ֆուտբոլի խմբեր, մարզիչ Մարտո Փափեյլան:

Բասկետբոլի տղայոց խումբը 2005թ. Սպահան նահանգի միջադաշնային մրցություններում գրավել է 3-րդ տեղը: Իսկ 2006թ. մասնակցել է Թեհրանի «Արարատ» միության նախաձեռնությամբ կազմակերպված Համահայկական խաղերին, որտեղ երիտասարդական բաժնում գրավել է 4-րդ տեղը:

ՆՈՐ ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲՆ ԱՅՍԵՂ ԳՎԱՐՈՂԱՑԱԿ ՊԱՅՄԱՆԵԼ ԻՐ ՄԻԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՐՈՇ ԿՈՐՄԻ ՈՂՅԱՆՁՆԱՌՈՒ ՄՈՏԵՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ «ԱՐԱՔՍ»-Ը ՀԵՌԱՑԱԿ ՀԱՆՁՆԱԽՄԲԻՑ

Սույն թվի մայիսի 10-16-ը կայացավ ԹՀԹ Պատգամավորական ժողովի տարեկան նստաշրջանը, որի ընթացքում ժողովն ունկընտրեց, երկամյա ժամանակաշրջանը ավարտած, Կրոնական և Թեմական խորհուրդների ու ճակատակցության մասին զեկուցումները: Այնուհետ իրագործված աշխատանքների մասին ըթացավ որոշ քննարկում և տրվեց գնահատական:

Պատգամավորական ժողովն յոթնօրյա իր նիստերի վերջին օրը, որին իր մասնակցությունն էր բերել նաև Ներքին գործերի նախարարության ներկայացուցչը, հատկացրեց նոր մարմինների ընտրության:

- 5- Տ. Մետրոպ թին. Ռաբոտյան
 6- Տ. Մաշտոց թին. Խաչատրյան
 7- Տ. Կոմիտաս թին. Ղարախանյան
- բ- Թեմական խորհուրդ
 1- Պրն. Եսիկ Տեր-Ստեփանյան
 2- Պրն. Վահիկ Աղաքյան
 3- Պրն. Արա Շահվերդյան
 4- Դոկտ. Աղբա Հովհաննիսյան
 5- Պրն. Թաթուլ Ետեղեղյան
 6- Պրն. Համիկ Մարգարյան
 7- Պրն. Վիգեն Գալստյան
 8- Պրն. Հարություն Աբնուսյան
 9- Տկն. Մարո Այվազյան
 10- Պրն. Սևան Դանիելյան
 11- Պրն. Արմավիր Մարգարյան

Հիշատակելի է, որ նորընտիր Թեմական խորհրդի կազմում ՀՀԳ բյուրոյի ներկայացուցիչ Հրանտ Մարգարյանի եղբոր՝ Համիկ Մարգարյանի անդամակցությունը որոշների կողմից գնահատվում է որպես կուսակցության վերին մարմնի ակամոքի և ինչու չէ՞ նաև մտքի պարտադրման միջոց, նամանակամո, որ նորընտիր և մեկ շրջան առաջվա Թեմական խորհրդի նախագահուհի դոկտ. Արա Հովհաննիսյանի չափավոր և որոշ չափով ինքնուրույն մոտեցումները այնքան էլ դուրեկան չեն կարծրամիտ կուսակցականների համար:

Իսկ ինչ վերաբերում է ԹԽ-ում անկախ և ոչ-դաշնակցական կողմի ներկայությանը պետք է ասել, որ դժբախտաբար Միասնական հանձնախումբն այստեղ չկարողացավ պահպանել իր միակամությունը և որոշ կողմի ինքնազուլուխ, հակակազմակերպական և ոչհամաձեռն ընթացքի արդյունքում «Արաքս»-ը հեռացավ հանձնախմբից:

- Նորընտիր խորհուրդներն ու մարմնը.
- ա- Կրոնական խորհուրդ
 1- Տ. Վարազդատ ավագ թին. Բեշիշյան
 2- Տ. Արսեն թին. Ավետյան
 3- Տ. Գուրգեն թին. Ներսիսյան
 4- Տ. Վազգեն թին. Շամվոնյան

- գ- Հաշվեքննիչ մարմին
 1- Պրն. Վահիկ Դառուսի
 2- Պրն. Ռազմիկ Խաչատրյան
 3- Պրն. Հայրուկ Մարտիրոսյան
 4- Պրն. Մասիս Մկրտումյան
 5- Պրն. Հենրի Ջուլիան
 6- Պրն. Նելսոն Վարդանյան
 7- Պրն. Թադե Տեր-Հարությունյան

ՀԱՅՐԵՐԻ ՕՐԸ ՀԲԸՍ-ՈՒՄ

Ամեն տարի, հունիսին, Հայ բարեգործական ընդհանուր միության Կանանց բաժանմունքը նախաձեռնում է մի գեղեցիկ ձեռնարկ-ճաշկերույթ, որը նվիրված է հայրերին, ուր նաև մեծարվում է օրվա հայրը և ստանում պատշաճ նվեր:

Հայրերի մեծարման օրը, որը վերապահված է ՀԲԸ միության, այս տարի բացառաբար տոնվեց մայիսի 25-ին, միության մշակութային տանը, որտեղ ներկա էին միության կենտրոնական վարչությունը, հյուրեր, միության բարեկամները և անդամ-ուսուհիներ:

Օրվա առիթով խոսք առավ Կանանց բաժանմունքի նախագահուհի

«Այսօր երբ տոնում ենք հայրերի օրը, նշանակում է նաև, որ տոնում ենք մեր տան, ընտանիքի, հայրենիքի և բազում հայրերի արյունով ազատված Արցախի տոնը» - ասաց Ա. Բաբայանը և իր խոսքը փակեց. «Փառք ընտանիք ու հայրենիք կերտող հայրերին» և «Փառք հայրենիքի պատիվը պաշտպանող հայրերին» լուզուկներով:

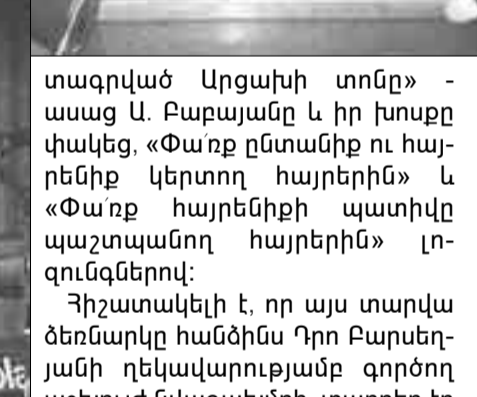
Հիշատակելի է, որ այս տարվա ձեռնարկը հանձինս Դրո Բարսեղյանի ղեկավարությամբ գործող աշխույժ նվագախմբի, տարբեր երաժիշկներից և սրահում ստեղծվել էր ավելի ջերմ ու հարազատ մթնոլորտ: Մատենարո Արմեն Ասատրյանի և կիտառիստ Էռնեստ Գարանյանի համատեղ երաժշտությունը և Դրոյի ծայրը հիանալի լրացնում էին իրար: Նրանց հոգեպարար կատարումները կատարյալ խնդություն էր պարզապես ներկայաներին:

Իսկ ժոզեֆ Ամիրյանի ասումընքն ու

ապացուցեցին, որ ձեռնարկը հասել է իր նպատակին՝ հայրերին վայել ծրագիր կազմակերպելուն:

Ճաշկերույթը ավարտվեց կեսօրից հետո ժամը 4-ին և ներկայները, բարձր տրամադրությամբ, լքեցին ՀԲԸՍ-ի սրահը:

տազրված Արցախի տոնը» - ասաց Ա. Բաբայանը և իր խոսքը փակեց. «Փառք ընտանիք ու հայրենիք կերտող հայրերին» և «Փառք հայրենիքի պատիվը պաշտպանող հայրերին» լուզուկներով:

Հիշատակելի է, որ այս տարվա ձեռնարկը հանձինս Դրո Բարսեղյանի ղեկավարությամբ գործող աշխույժ նվագախմբի, տարբեր երաժիշկներից և սրահում ստեղծվել էր ավելի ջերմ ու հարազատ մթնոլորտ: Մատենարո Արմեն Ասատրյանի և կիտառիստ Էռնեստ Գարանյանի համատեղ երաժշտությունը և Դրոյի ծայրը հիանալի լրացնում էին իրար: Նրանց հոգեպարար կատարումները կատարյալ խնդություն էր պարզապես ներկայաներին:

Իսկ ժոզեֆ Ամիրյանի ասումընքն ու

Տղայոց և օրիորդաց բասկետբոլի խմբերը 2005, 2006 և 2007թթ. մասնակցելով Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակին, Շահինշահում, կազմակերպված մրցություններին, գրավել են պատվավոր առաջին տեղը:

Նույն խմբերը 2006 և 2007թթ. մասնակցել են Նոր Ջուլա-յի «Արարատ» միության կողմից կազմակերպված գարնանային մրցություններին:

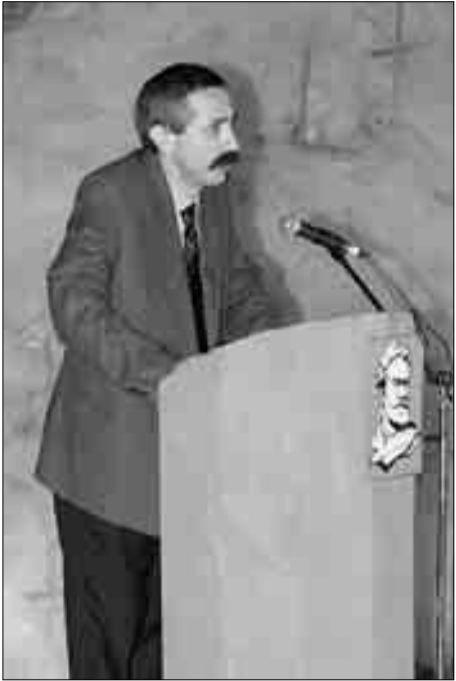
Բոլոր ձեռնարկներում իր աշխույժ մասնակցությունն է բերել նաև Կարի

ՍՏՏՏՏՏ ՕժՏՏՏՏՏՏՏՏՏՏՏՏ

ԱՅՐԹ Թեմական խորհրդից

10,000,000 ռ.
ՓԿՄ կենտրոնական վարչությունից
5,000,000 ռ.
պրն. Ազատ Մաթյանից
1,500,000 ռ.
պրն. Արարատ Աղախանյանից
2,000,000 ռ.
պրն. Լևոն Սիմոնյանից
1,000,000 ռ.
պրն. Հայրո Բեշիշյանից
500,000 ռ.
պրն. Մասիս Հոսեփյանից
500,000 ռ.
պրն. Ռաֆիկ Թահնազյանից (Թեհրան)
1,500,000 ռ.
պրն. Հրաչ Շիրվանյանից
500,000 ռ.
պրն. Միկո Գալուստյանից
500,000 ռ.
պրն. Արսեն Ասատրյանից
350,000 ռ.

ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ ՉԵՌՆԱՐԿ

Պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյանը ելույթի ժամանակ

ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ ՊՐՈՖ. Ա. ՍԱՖԱՐՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅՈՒՆԵՐԻՑ

- Աղոթում եմ առ Աստված, որ իմ որդին և դուստրը, որ դեռ շատ փոքր են, մեծանան նույնքան հայեցի, նույնքան ոգեղեն և նույնքան իմաստուն, որքան ձեր զավակները, որոնց ելույթը մենք ակամատես և ակաջալուր եղանք մի քանի րոպե առաջ:

- Հիրավի հայ համեստ դասախոսի և գիտաշխատողի համար շատ հուզիչ է տեսնել հայրենիքից հեռու, բայց և մոտիկ այսքան հայեցի մի համայնք, և այսքան հայեցի մի լսարան համախմբված, կուռ, միասնական և սեփական պետության, սեփական ժողովրդի իղծերով այդքան տոգորված:

- Հուզիչ է նաև խոսել լուսահոգի ընկերոջս Հրանտ Դինքի մասին: Բազմիցս առիթ եմ ունեցել Հրանտի հետ զրուցելու, մեր ազգային ճակատագրի, կենդանու խնդիրների մասին թե՛ Պոլսում, թե Երևանում, և անգամ ինքնաթիռում, առիթ եմ ունեցել միասին թռչել Երևանից Պոլիս և Պոլսից Երևան:

- Իհարկե Հրանտ Դինքը ռոմանտիկ էր, սա պետք է հասկանալ, նա լավատես էր, բայց նրան էր վիճակվել դառնալու Հայոց ցեղասպանության 1,500,000 և նա մեկ նահատակը: Այդպես է, որովհետև ի վերջո անկախ նրանից, թե ովքեր էին նրա սպանության իրական կազմակերպիչները և կատարողները, Դինքը Հայոց ցեղասպանության ժխտման նահատակ է, դա շատ կարևոր հանգամանք է, որպեսզի մենք հասկանանք նրա կերպարը ոգեկոչելու այս երեկոյին:

Միասնական հանձնախմբի անունից, վերոհիշյալ ձեռնարկներին մասնակցելու հրավեր էր առաքվել այսպես կոչված «ազգային իշխանության» ու թեմիս Առաջնորդին, սակայն դժբախտաբար, ոչ մի արձագանգ, ոչ ոք չեկավ, բոլորը զբաղված էին, Առաջնորդից դժնաբան:

- Անշուշտ Հրանտ Դինքի իղծերը կապված էին հաշտեցման իղեկների հետ, սակայն արդյո՞ք այսօր թուրքական պետությունը պատրաստ է այդ հաշտեցմանը:
Ինչպես գիտեք, նախկին խորհրդային միության փլուզումից հետո, Հայաստանի Հանրապետության հռչակման իսկ օրից, անմիջապես Թուրքիան ճանաչեց Հայաստանի պետականությունը, բայց դիվանագիտական

հարաբերություններ այդպես էլ չհաստատվեցին:

Հայաստանի Հանրապետության առաջին, ինչպես և ներկայիս նախագահները, փաստորեն արտահայտեցին կամքը հաստատել հայ-թուրքական դիվանագիտական հարաբերություններ և նորմալացնել այդ հարաբերությունները, առանց որևէ նախապայմանի: Սա միջազգային պրակտիկայի տեսանկյունից հնարավոր միակ պրագմատիկ մոտեցումն է, բայց, ինչպես գիտեք, նախապայմաններ են առաջադրվում Թուրքիայի կողմից, որոնք ձեռք հայտնի են:

- Կան պարտվողական տրամադրություններ նաև Հայաստանում, թեև գերակշռող չեն: Այդ մարդկանց կուզենայի ասել, որ գիշումներ անելով թուրքական կողմին նախապայմանների հարցում մենք որևէ բան չենք շահելու, որովհետև չիստալով հայոց ցեղասպանության մասին մենք ամենակին երաշխիքներ չենք ձեռք բերում հայ-թուրքական հարաբերությունների նորմալացման հարցում, այլ միանգամայն ընդհակառակը, եթե ի վերջո հայ-թուրքական հարաբերությունների նորմալացման գիծը լինելու է Արցախը, ապա սա թե Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդի և թե համայն հայության համար, կարծում եմ միանգամայն անընդունելի է: Սա ակնհայտ է, և անկախ քաղաքական կորուկտուրայից, անկախ կու-

եթե հայ-թուրքական հարաբերությունների նորմալացման գիծը լինելու է Արցախը, ապա սա թե Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդի և թե համայն հայության համար, կարծում եմ միանգամայն անընդունելի է:

ՀՀ լիազոր և արտակարգ դեսպան պրն. Կարեն Նազարյան

սակցությունների ապագա խորհրդարանում գրաված դիրքից, անկախ ապագա նախագահական ընտրություններից: Ես չեմ կարծում, որ կգտնվի որևէ քաղաքական ուժ, որը կարող է հարցականի տակ դնել արցախահայության ազատ ինքնորոշման իրավունքը. սա պետք է հասկանալ հայ-թուրքական և հայ-արգրբեջանական հարաբերությունների կառուցման մեթոդաբանության տեսանկյունից:

- Գալով հայ-թուրքական հարաբերություններին, դրանք այսօր դիվանագիտական մակարդակով փաստորեն գոյություն չունեն, գոյություն ունեն ամերիկացիները և որոշակի կոնտակտներ և անգամ գոյություն ունի ստատիստիկա ամերիկացիները, սակայն հարաբերությունների, ապրանքափոխանակության մասին: Որ-

քանով է սա նպաստավոր Հայաստանի տնտեսության համար: Բավական դժվար է ասել: Իրականում, մի կողմից Հայաստանի շրջափակումը սահմանափակում է հնարավորությունները երկարաժամկետ օգտագործել և վնաս է հասցնում մեր տնտեսության հետագա դինամիկային, բայց մյուս կողմից առաջիկա տարիներին ես նույնպես կասկած չունեմ, որ այդ շրջափակման և Հայաստանի պարտադրելու քաղաքականությունը, որը փորձում են թուրքական հասարակական, քաղաքական բարձր շրջանակները և թուրքական պետությունը պարտադրել Հայաստանին ձայնող-

Ազից երրորդը «Ռաֆֆի» համալիրի նախագահի դուկտ. Ռուբեն Սարգսյան, չորրորդը՝ ՀՀ լիազոր և արտակարգ դեսպան պրն. Կարեն Նազարյան

վելու է ձայնողվելու է, որովհետև վերջին տարիների Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցվում է կայուն և զգալի տնտեսական աճ, որը արտահայտվում է երկնիչ թվերով: Այլ հարց է, որ այդ տնտեսական զարգացման արդյունքներից դեռևս հասարակության բոլոր խավերը չէ, որ օգտվում են, այլ հարց է, որ Հայաստանում, այո, կա տնտեսական արդյունքի, համախառն ներքին արդյունքի, բաշխման զգալի բեռնվածություն և այդ պարզեցման մասին Հայաստանյան քաղաքական ուժերը թե՛ իշխանաժողով, թե՛ ընդդիմադիր բացեիքաց խոսում են և մենք հասկանում ենք, որ սա մեր հասարակության առավել ցավոտ կողմն է և անկախ նրանից, թե ապագա, հաջորդ տարի սպասվող, նախագահական ընտրություններից Հայաստանի գործադիր և օրենսդիր իշխանության առաջ կանգնած ամենալուրջ հարցերից մեկը, հենց սա է լինելու, որովհետև ազգային միասնականությունը ենթադրում է նաև համագործակցություն, սոցիալական համագործակցություն:

- Ես չեմ ուզում զուտ խոսել ցեղասպանության փաստի միջազգային ճանաչման մասին: Փառք Աստծո, այսօր հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչումը Հայաստանի պետականության քաղաքական գերակայությունների մեջ է: Այն ժամանակ, երբ նշվում էր հայոց ցեղասպանության 90-ամյակը ես ինչ-որ կերպ զգայական ոգևորություն ապրեցի, որովհետև առաջին անգամ տեսա մեր համեստ գիտաշխատողների թիկունքում կանգնած հայոց պետականությունը:

- Ըստ ելույթի մենք միշտ ունեցել ենք բավական լուրջ ակադեմիական պոտենցիալ, նաև ցեղասպանագիտության, հայագիտության, քաղաքական հայագիտության ասպարեզում, սակայն որն է մեր ամենաթույլ կողմը այս ճակատում դա մեր համակարգվածության պակասն է:

- Երբ «Հայոց մեծ եղեռն» ժողովածուն ուզում էինք հրատարակել, խնդիր ծագեց թե՛ ի՞նչ կոլեկտիվով անել այս գործը և ահավասիկ այն ժամանակ, երբ մեր գիտնականները, ընդ-

որում խոսքը վերաբերում է ոչ միայն Երևանի պետական համալսարանին, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի տարբեր ինստիտուտներին, Երևանի տարբեր պետական և ոչ պետական բուհերին, այլև սփյուռքի կառույցներին, եկանք մի եզրակացության, որ այսպիսի ժողովածուի հրատարակումը պետք է բարձր լինի ներկուսակցական շահերից և միջկուսակցական հակասություններից:

- Դժբախտաբար մենք տեսնում ենք, որ հայ ցեղասպանության ճանաչման գործընթացում, որը ինստի-

տուցիոնալ մակարդակով կարծիքներ, փորձում են իրենց վերապահել բացառիկ իրավունք, ինչ-ինչ հարցերի մասին խոսելու, որը միանգամայն շահեկան չէ մեր ազգային խնդիրները նեկայացնելու և լուծելու տեսանկյունից, որովհետև չպիտի խառնենք երկու բան՝ միջկուսակցական, կուսակցական խնդիրները և համազգային խնդիրները:

- Ցանկացած դեպքում, երբ համազգային խնդիրները դնում ենք միասնաբար, կարողանում ենք նաև որոշակի լուծումներ ընդունել, իսկ երբ ընկնում ենք հակասությունների գիրկը ունենում ենք լուրջ խնդիրներ:

- Պետք է ոգևորությամբ հիշատակենք, որ «Հայոց մեծ եղեռն» ժողովա-

Հարություն Քեչիշյան. «Միասնական հանձնախումբը նպատակ ունի հանդես գալ ոչ միայն պարագայաբար, ասենք Ապրիլ 24-ի կամ այլ առիթներով, այլ պետք է աշխատենք համայնքում ստեղծել միասնական աշխատելու ոգի, այն ինչի պակասը վերջին 30 տարվա ընթացքում շատ է նեղացրել մեզ»:

Չախից Միասնական հանձնախմբի նախագահ պրն. Հարություն Քեչիշյան, պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյան, թերթիս խմբագիր պրն. Մովսես Քեչիշյան

ծուի հրատարակման շնորհիվ, մենք ունեցանք մի ժողովածու, որը թե բազմակողմանիությամբ, թե տարողունակությամբ և թե խորության առումով որոշակի հիմք է ստեղծում ապագա ուսումնասիրողների համար:

- Գիտությունների ազգային ակադեմիայի արևելագիտության ինստիտուտի և մեր մյուս ինստիտուտների, ինչպես նաև ԵՊՀ-ի ջանքերով լույս է տեսնում թուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ մատենաշար: Վերջերս լույս է տեսել մատենաշարի 6-րդ հատորը, որտեղ նույնպես ներկայացվում է Հայոց Ցեղասպանության վերաբերյալ լուրջ ակադեմիական ուսումնասիրություններ:

- Մեր ամբիոնում փաստորեն առաջին անգամ հնարավոր եղավ թուրքերեն լեզու և գրականություն մասնագիտացումներով բարձրագույն որակավորմամբ կադրերի պատրաստումը, Հայաստանի նորակապի պետականության մեջ: Նախկինում մասնակադրեր պատրաստվում էին Ռուսաստանում, հիմնականում Մոսկվայում և Լենինգրադում:

- Խորհրդային Միության փլուզումից հետո կադրերի արտահոսքի և բնական սերնդափոխության արդյունքում Հայաստանում ստեղծվեց մի այնպիսի իրավիճակ, որ մեր մասնագիտությամբ դոկտորի աստիճան ստացած մադկանց կարելի էր մեկ ձեռքի մատների վրա հաշվել:
Ներկայումս մենք լուրջ մասնագետներ ենք պատրաստում և թուրքագիտության և թուրքերեն լեզվի, Թուրքիայի պատմության և աղբյուրագիտության ասպարեզներում:

- Առաջին անգամ արևելահայ իրականության մեջ, ցավով եմ ասում և զարմանքով, բայց և բացատրվող զարմանքով, Երևանի պետական համալսարանում մենք ձեռնամուխ եղանք թուրքերեն լեզվի դասագրքի ստեղծմանը և այդ դասագրքի առաջին հատորը արդեն իսկ ունի երեք հրատարակություն: Չարմանալիորեն հայաստանյան իրականության մեջ թուրքերեն դասագրքը չէիք գտնի և այդ հազարամյա պորբեմները, որ մենք ունենք թուրքերի հետ և թուրքական պետականության հետ ինքնին թելադրում էին մնալ դասագրքի ստեղծման կարևորությունը:

Արևմտահայ իրականության մեջ դա միանգամայն բացատրելի է որովհետև այնտեղ թուրքերենին տիրապետում էին և դրա անհրաժեշտու-

քում ստեղծվեց բառահատոր դասագիրք: Ի դեպ տեղին է խորհն երախտագիտությանը հիշել, որ դասագրքի առաջին գրախոսությունը տպել է «Ակոս» շաբաթաթերթը և լուսահոգի Հրանդ Դինքը, ինքը կազմակերպեց նաև այդ գրքի շնորհահոգեւր Պոլտուն:

- Հիմա եթե խոսում ենք հայ թուրքագիտության արդի վիճակի մասին, լինի դա Հայաստանում, թե սփյուռքում պիտի խոսենք մեր ամենամուրթ պորբլեմի մասին: Իմ կարծիքով մեր ամենամեծ և լուրջ պորբլեմն այսօր ֆինանսականը է: Ամենալուրջ մեր պորբլեմը շարունակում է մնալ կորդիմացիայի խնդիրը: Մենք գործում ենք հաճախ անտեղյակ մեկս մյուսի կատարած գործերից: Այլ հարց է, երբ դա կառավարական հանձնաժողովի մակարդակով էր կորդիմացվում և իսկապես այն ընկերները, որոնք մասնակցել են այդ միջոցառումներին երևի թե կկիսեին ին ոգևորությունը, երբ մենք զգում էինք պետության

- Մեր գիտական պարբերականների խմբագրական խորհուրդներում շատ հաճախ կարող եք տեսնել այլազգի վաստակաշատ հայագետների, Եվրոպայից, ԱՄՆ-ից, Ռուսաստանից և այլն: Բայց դժբախտաբար մեր սփյուռքահայ մտավորականները շատ քիչ են ներկայացված հայաստանյան գիտական պարբերականներին և մատենաշարի խմբագրականներում, այսինքն՝ նրանք հնարավորություն չունեն այն ինչ գեներացվում է սփյուռքում ներկայացնել հայաստանյան ընթերցողին:

Սփյուռքահայ մեր գիտնականները, գրողները, հրապարկախոսները Հայաստանում նույնպես զգալիորեն տպագրվում են, բայց որքանով են մեր պարբերականներում և մատենաշարերում նրանք ներկայացված:

- Բախտ են ունեցել լինելու տասնյակ երկրներում և անպայման ուր էլ որ եղել են, որպես հայ մարդ բնական է, այցելել են հայկական դպրոց: Խիստ ոգևորված են, որ մի տեղում

ՀՀ դեսպանատանը

Ճախից՝ «Ռաֆֆի» համալիրի պատվո նախագահ պրն. Պետրոս Աբգարյան, ՀՀ լիազոր և արտակարգ դեսպան պրն. Կարեն Նազարյան, Միասնական հանձնախմբի ղեկավարի անդամներ պրն. պրն. Աշոտ Սինանյան, Հայկ Թահմասյան, Հարություն Քեչիշյան, պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյան

ուժեղ առկայությունը մեր թիկունքին: Մեր ամենօրյա աշխատանքում մենք պետք է ունենանք գիտական կորդիմացիա: Ահավասիկ սա այն լուրջ խնդիրներից մեկն է, որ կանգնում է թե թուրքագետների և թե ընդհանրապես քաղաքական հայագիտության առջև:

- Անկեղծ ասած իմ Պարսկաստան գալու նպատակներից մեկը այստեղի մեր գործընկերների հետ կոնտակտներն էին: Այստեղ մենք ունենք շատ լուրջ պոտենցիալ:

Հայաստանում բավական լավ գիտեն մեր իրանահայ մտավորականներին և նրանց վաստակը: Բայց միշտ չէ, որ հայաստանյան և իրանահայ և ինչու ոչ հայաստանյան և սփյուռքահայ գիտնականները իսկապես կորդիմացված գործելու հնարավորություն ունեն:

հնարավոր է այդքան հայերի հանդիպել, սա անշուշտ ուրախացնող համազամանք է:

- Ինչն են տեսնում բացասական այստեղ, դա արտահոսքն է դեպի արևմտյան Եվրոպա և Ամերիկա:

- Եթե պիտի լինի արտահոսք այնպիսի գաղութից, ինչպիսին իրանահայ գաղութն է, ապա այդ արտահոսքը, իրականում պիտի լինի ներհոսք, այսինքն՝ ներգաղթ դեպի Հայաստան: Այստեղ դարերով մշակված հայերի հայապահպանության աղապատացի ու մեխանիզմը կան, հայապահպանության ուժեղ շունչ կա:

- Դժբախտաբար երբ այցելում ենք Արևմտյան Եվրոպայի մեր գաղթօջախները տեսնում ենք, ուժացման

ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ ՀՀ ԼԻԱԶՈՐ ԵՎ ԱՐՏԱՎԱՐԳ ԴԵՄՊԱՆ ՊՐՆ. ԿԱՐԵՆ ՆԱԶԱՐԻԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԻՑ

- Ցանկանում են շնորհակալություն հայտնել իրանահայ բոլոր միություններին և մեր ժողովրդին, հատկապես երիտասարդությանը, միջոցառումներին իրենց ակտիվ մասնակցության համար, որովհետև, պարտքի, պահանջատիրության և զգացմունքների արտահայտման հետ մեկտեղ, իրանահայ համայնքը ոգեկոչելով համաշխարհային պատմության այս ամոթալի օրը, իր առանձնակի ներդրումն է ունենում առհասարակ ցեղասպանության կանխարգելման և դատապարտման և մասնավորապես Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործում:

- Գնահատելի է, որ այս օրերին Հայաստանից իրանահայ համայնքում են գտնվում տարբեր հյուրեր, գիտնականներ, արվեստագետներ, ինչը խորհրդանշում է, որ Հայաստանը և Սփյուռքը հանդես են գալիս միասնաբար, բողոքելու ու դատա-

պարտելու համար Հայոց ցեղասպանության ոճրագործերի բռնարարը և նրանց կողմից այսօր էլ շարունակվող մերժողական կեցվածքը:

- Լսելով դուրս. Սաֆարյանի դատախոսությունը, ինչպես նաև մշակութային, համերգային ծրագրերը, մենք կարծես, մտովի մի պահ տեղափոխվում ենք դեպի մեր պատմական հայրենիքը, շրջում ենք նրա լքված գյուղերով, քաղաքներով և մեր բոլորի ցանկությունն է, որ մոտ ապագայում տարածաշրջանային զարգացումների բերումով այդ ճամբորդությունը իրականություն դառնա, որպեսզի մեր ժողովուրդը և բոլոր խաղաղասեր ժողովուրդները կարողանան հրապուրվել ու վայելել, Արևմտյան Հայաստանում մեր կողմից ստեղծված և այսօրվա քաղաքակիրթ աշխարհին ժառանգություն բողոք, մեր պատմամշակութային գոհարները, որոնք թուրքա-

բավական բարձր տեմպեր, իհարկե, այնտեղ նույնպես մենք ունենք նվիրյալ մտավորականներ, որոնք գերմանական ճիգերով փորձում են պահպանել հայությունը, շարունակել հայապահպանությունը:

- Թուրք ազգայնականները, այն մարդիկ, որոնք պատրաստ չեն դեռևս ճանաչել հայոց պետականությունը, միաժամանակ ընդգծում են, որ հայոց սփյուռքը մեր պոտենցիալն է և հասկանում են, որ դա լուրջ ռեսուրս, լուրջ հենարան է հայության մեջքին:

- Այսօրվա կտրվածքով Հայաստանը առանձին որպես պետություն, Հայաստանը և Սփյուռքը միասին դրանք բոլորովին տարբեր քաջային կատեգորիաներ, տարբեր արժեքային համակարգեր են:

Հայաստանը դա օրօրի կայացող ժողովրդավարություն է, օրօրի կայացող պետություն, բայց Հայաստանը և Սփյուռքը միասին դա Եվրոպական և միջազգային քաղաքականության լուրջ գործոնի հավակնող մի համակարգ է:

Այսօր սփյուռքը կա և այն Հայաստանի համար մեծ ռեսուրս է: Մենք բոլորս պիտի ձգտենք, որ հայոց պետականությունը, այնքան անրապնդվի, որ աստիճանաբար կարողանա օգնել սփյուռքին տարաբնույթ ասպարեզներում:

- Հայ ժողովրդի իրական հենարանը հայոց երկու պետականություններն են: առաջինը՝ Հայաստանի Հանրապետությունը, որն այսօր աշխարհում ճանաչված է և բոլոր հնարավոր միջազգային կազմակերպություններում իր արժանավոր տեղն է զբաղեցնում և հայոց երկրորդ պետականությունը՝ Արցախի պետականությունը, որն անտարակույս, նույնպես մի օր ճանաչվելու է միջազգային շրջանակներում, աստիճանաբար, ցավոտ, բայց անպայման ճանաչվելու է: Այս երկու պետականությունները կանգնելու են Սփյուռքի մեջքին:

- Անշուշտ, հայոց ցեղասպանությունը հայոց սփյուռքը միավորող գործոնն է: Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչումը հայոց պետականության անվտանգության լուրջ երաշխիք է դառնում: Որևէ կասկած չունեն, որ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Կոնգրեսը և Սենատը անպայման ճանաչելու են հայոց ցեղասպանությունը, որ Եվրոմիության բոլոր երկրները ճանաչելու են: Որպես լավատես մարդ, փորձում են հավատալ նաև, որ Թուրքիան նույնպես ճանաչելու է: Այս մասին բազմիցս առիթ են ունեցել խոսել Ստամբուլում և Անկարայում, թուրքական լրատվամիջոցների առաջ: Սա նաև թուրք ժողովրդի բարոյական մաքրագործման խնդիրն է, որովհետև թուրքական պետությունը չի կարող թու-

կան քաղաքականության պատճառով մատչելի չեն շատ-շատերի համար, կամ էլ աղավաղված են ներկայացվում:

- Ապրիլյան ծեղանարկները առիթ են մեզ համար ևս մեկ անգամ վերագնահատելու մեր անցած ճանապարհը: Այնպիսի մեր մտքերի ու մտորումների հետ մեկտեղ, մենք պարտավոր ենք ապրիլյան այս օրերին, հերթական անգամ, խորհել բոլոր այն մարտահրավերների մասին, որոնք կանգան են մեր հայրենիքի և սփյուռքահայության առջև:

- Մենք պետք է լինենք առավել զգուն մեր ազգային հիմնախնդիրների նկատմամբ, որպեսզի կարողանանք դիմագրավել ու ճանապարհի հարթել մեր ազգային ուխտի և իղծերի համատեղ իրականացման համար:

- Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման իրականացման գործընթացը շարունակվում է և մենք դեռ անելիքներ ունենք, ինչպես միջազգային այնպես էլ համազգային մակարդակներով:

ՀԲԸՄ-ի ծեղանարկած հանդիպումը, բեմի վրա են՝ ՀԲԸՄ Կանանց բաժանմունքի նախագահուհի տկն. Աստիկ Բաբայանը և պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյանը:

«Արաքս» շաբաթաթերթի ծեղանարկած հանդիպումը, ծախից՝ Միասնական հանձնախմբի նախագահ պրն. Հարություն Քեչիշյան, պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյան, թերթիս խմբագիր պրն. Մուկես Քեչիշյան:

Միասնական աշխատանքի կարևոր ձեռքբերումներից մեկն էլ համայնքում աշխատող միությունների և կառույցների միջև հարաբերությունների նոր մակարդակի արձանագրումն էր: Արժե այստեղ, կրկին անգամ, «Արաքս»-ի խմբագրական կազմի անունից, մեր շնորհակալական խոսքն ասենք ՀԲԸՄ-ի կենտրոնական Վարչությանը, որ միության սրահը առանց որևէ ակնկալիքի տրամադրեցին մեզ :

Ստեղծված բարեկամական մթնոլորտը, վստահաբար, ամենից առաջ մեծ օգուտ կբերի համայնքիս ազգային կյանքին:

Իրանահայ ազգային և մշակութային միության ծեղանարկը, ծախից՝ պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյան և ԻԱՄՍ նախագահ դոկտ. Անդրանիկ Սիմոնյան:

Իրանահայ գրողների միության ծեղանարկած հանդիպումը, բեմի վրա են՝ ԻԳՄ նախագահ պրն. Թորգոմ Տեր-Հակոբյանը և պրոֆ. Ալեքսանդր Սաֆարյանը:

թափել այդ լուծը և թուրք ժողովուրդը չի կարող բարոյական բավարարվածություն ստանալ առանց նման ճանաչման: Վաղը, երբ հայոց ցեղասպանությունը կճանաչվի Միացյալ Նահանգների, Եվրոմիության կողմից, նաև Թուրքիայի կողմից, միթե՞ չի լինելու Հայաստանը հայ ժողովրդին միավորող գաղափար: Լինելու է, և դա հայոց պետականության գաղափարն է: Ես կցանկանայի, որ այս օրը մեր գեղեցիկ հանդիպման ժամանակ մենք բոլորս հասկանայինք, որ այն ամենաբարձր արժեքը, որ ունի հայ ժողովուրդը դա հենց հայոց պետականությունն է և՛ Հայաստանում, և՛

Եթե պիտի լինի արտահոսք այնպիսի գաղութից, ինչպիսին իրանահայ գաղութն է, ապա այդ արտահոսքը, իրականում պիտի լինի ներհոսք, այսինքն՝ ներգաղթ դեպի Հայաստան: Այստեղ դարերով մշակված հայերի, հայապահպանության աղապտացիոն մեխանիզմեր կան, հայապահպանության ուժեղ շունչ կա:

Արցախում և ի սփյուռս աշխարհի: Հայոց երկու պետություններն են, որ միավորելու են: Հայաստանի ամրապնդումն է նաև մեր պատասխանը մեր բոլոր չկամեցողներին, թշնամիներին:

- Շատերը հարցնում են, թե՞ ի՞նչ պետք է անենք, որ արագացնենք դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը Հայաստանի և Թուրքիայի միջև: Ի՞նչ պետք է անենք որպեսզի արագացվի սահմանի բացումը: Դրա պատասխանը մեկն է՝ քարոզարարական վրա դնել Հայաստանում, ամրապնդել Հայաստանի տնտեսությունը, ամրապնդել Հայաստանի քաղաքական կառույցները, ինստիտուցիոնալ բարձր մակարդակով, խորացնել ժողովրդավարությունը:

- Իրականում հայ-թուրքական սահմանը չբացելու և դիվանագիտական հարաբերություններ չհաստատելու մի կարևոր նախապայման կա: Թեև հաճախ խոսվում է հայոց ցեղասպանության ճանաչման-չճանաչման և Արցախի խնդրի մասին, բայց կա ևս մի պայման, որը ես հաճախ ասում եմ թուրք քաղաքական, մտավորական էլիտայի հետ հանդիպման ժամանակ, իրականում, թուրք հասարակական, քաղաքական էլիտան պատրաստ չէ գիտակցելու, որ հայը նույնպես իրավունք ունի իր պետականությունը ունենալու, որովհետև նրա մոտ տիրում է այն գաղափարը, որ հայը, դա օսմանյան կայսրության մի մասնիկ է՝ կրոնաթեոկրատական մի համակարգ, որ օսմանյան կառա-

վարության մեջ պիտի կառավարվի սուլթանների կողմից: Այս գիտակցությունը դեռ նստած է թուրք քաղաքական էլիտայի մեջ: Անշուշտ, կան նաև առաջադեմ մարդիկ: Դիմքը իր ընկերներից մեկի, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Օրհան Փամուկի հետ նախաձեռնողն էր մի շարք մշակութային միջոցառումների և անշուշտ կան Փամուկի նման մարդիկ թուրք հասարակության մեջ, սակայն նրանք դեռևս պետական կարծիք ձևավորող չեն: Եվ դժբախտաբար այսօր տեսնում ենք, որ թուրքական ֆաշիզմը իրականում շատ ավելի ուժեղ է, քան թուրքական դեմոկրատիան: Այն կառավորվող դեմոկրատիա է և դեռևս պատրաստ չէ լիարժեք հարաբերությունների գնալ Հայաստանի հետ: Սրանով է պայմանավորված արդեն մյուս նախապայմանները: Հիմա ո՞րը պետք է լինի մեր պատասխանը: Այն պետք է լինի Հայոց Պետականության ամրապնդումը:

- Այսօր մենք լուրջ ձեռքբերում ունենք, դա Հայաստանի զինված ուժերն են, որ տարածաշրջանում ամենալուրջ, ամենակայացած բանակն է: Այդ մասին մենք խոսում ենք հպարտությամբ, ես էլ որպես պաշտպանության նախարարության նախկին աշխատակից հպարտությամբ եմ դա ասում: Ամենակին Ադրբեջանի բարի կամքը չէ, որ մարտական գործողությունները չեն վերսկսվում: Նրանք գիտեն, թե ինչ կարող է լինել դրա արդյունքը, դա կարող է լինել Ադրբեջանի հերթական պարտությունը: Բայց դա չի նշանակում, որ մենք պիտի չամրապնդենք մեր զինված ուժերը, որ պիտի չամրապնդենք մեր տնտեսությունը, չի նշանակում, որ պիտի չամրապնդենք մեր կրթական, գիտակրթական համակարգը, որովհետև սա է ազգի ռեակցիան, ազգի աղապտացիան, մեր պատասխանը բոլոր մարտահրավերներին:

- Ես կցանկանայի, որ հայոց ցեղասպանության հիշատակի հերթական միջոցառումը, հայ անխնայ մտավորական Հրանտ Դիմքի հարգանքի երեկոն, մեր այս գեղեցիկ հանդիպումը իրանահայ մտավորականների հետ, ավարտեինք մեկ ընդհանուր հայտարարով: Այն ամենակարևորը, այն ամենաթակարծեքը, ինչ մենք ունենք դա Հայաստանի և Արցախի համապետություններն են: Ես կցանկանայի, որ մեր այս հանդիպումները ավարտեինք լավատեսական նոտայով և այն լինեի հայ սփյուռքի հայոց պետականության շուրջը համախմբվելու և մայր հայրենիքի շուրջը համախմբվելու հերթական մի քայլ:

- Ինձ համար խորին համոզում է, որ մի օր անպայման հայ ժողովուրդը հավաքվելու է Մասիսի փեշերին, հավաքվելու է Մասիսի ստորոտում, Մասիսի շուրջ բոլորը: Եվ սա կարող է լինել մեզ միավորող իդեալը: Շնորհակալություն:

Ասմունքում է ժողգեֆ Ամիրյանը

Ասմունքում է Արթին Բաղումյանը

Երգում են Արուֆին Ալեքսանյանը և օր. Անաշե Մարգարյանը

ՀԱՅԱՊԱՅՊԱՆՈՒՄ

ՀԱՅԱՊԱՅՊԱՆՈՒՄԸ ՄԻԱՅՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԽՈՍՆԵԼՈՎ ՉԷ, ԱՅՆ ԵՎ ՀԱՅԵՐԵՆ ՄՏԱԾԵԼՈՎ ՈՒ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՈՐԾԵԼՈՎ

Ամեն տարվա, ապրիլի երկրորդ տասնօրյակը հատուկ աշխուժություն է ապրում մեր երիտասարդությունը: Եվ այն ժամերին երբ իրանահայության մեծամասնությունը անուշ քնի մեջ է, հանձնառու երիտասարդությունը Թեհրանի, Սպահանի, Շահինշահի, Արաքի, Թավրիզի և այլ քաղաքների պատերը «զարդարում» է Ապրիլի 24-ին՝ Հայոց Ցեղասպանության, նվիրված պատահաններով, որպեսզի ոչ միայն հայության, այլ նաև ուրիշներին հիշեցնի, որ մենք արդար մի դատ ունենք և միչև այն ժամանակ, որ չլուծվի մեր հարցը մենք հանգիստ չենք ունենալու...

Այդ, հայապահպանումը ոչ միայն լուրջագների այլ նաև գործի մեջ է: Կեցցեք տղաներ, վարձքներդ կատար:

Սկաուտական շքերթը, ասմունքները, երգերը, պարերը, թատերական ելույթները և իվերջո ամենից կարևորը՝ շատ երևացող ու մասին քիչ խոսվող, բեմահարդարանքը, որի իրականացման համար իսկապես մեծ ձիքը ու տքնաջան աշխատանք էր ի գործ դրել պրն. Հայկ Խաչավին, դրական մեծ ազդեցություն թողին հանդիսատեսի վրա: Ուստի մնում է միայն Շնորհակալության խոսք ասել բոլոր նրանց, ովքեր աշխատեցին այս գեղեցիկ աշխատանքի իրագործման համար:

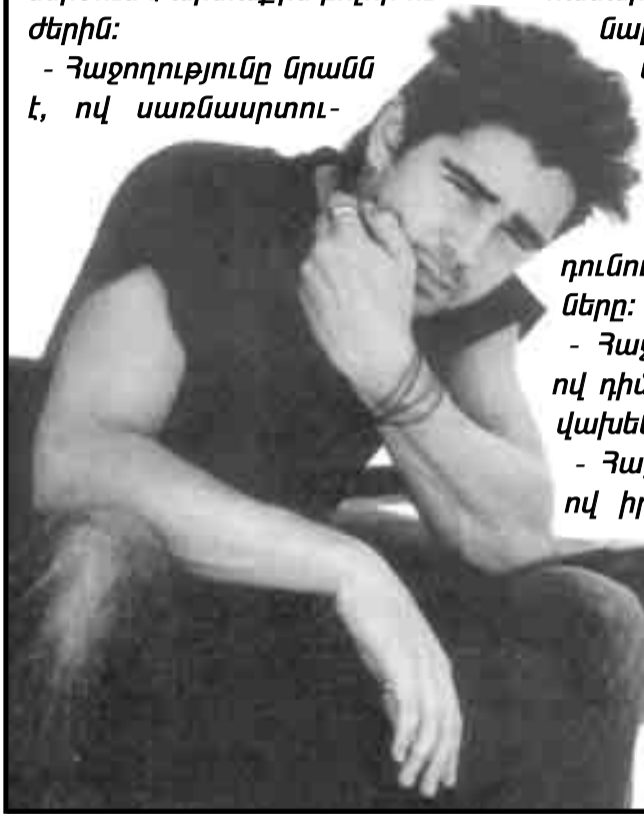
Կրիսապարդական էգ

Էջի պատասխանատու՝ Միլվիա Հայրապետյան

Հաջողությունը նրանք է, ով...

- Հաջողությունը նրանք է, ով գետին ընկնելուց հետո կրկին վեր կենալ գիտի:
- Հաջողությունը նրանք է, ով իր հզոր ոտքերին հենվելով, մերժում է արտաքին բոլոր ուժերին:
- Հաջողությունը նրանք է, ով սառնասրտու-

- թյունն ու համեստությունը հաջողության կարևոր կետերից է համարում:
- Հաջողությունը նրանք է, ով յուրաքանչյուր պարտություն իր համար հաջողության մոտենալու մի աստիճան է համարում:
- Հաջողությունը նրանք է, ով ինքնավստահությունով հանդերձ, սիրով ընդունում է քննադատությունները:
- Հաջողությունը նրանք է, ով դիմավորում է այն ինչին վախենում է նրանից:
- Հաջողությունը նրանք է, ով իր բարձրությունը, ուրիշների ցածրանալու մեջ չի փնտռում:
- Հաջողությունը նրանք է, ով հույսի փոքրիկ մշույլներից պայծառ արեգակ է սարքում իր համար:

Ծնողները լավ խորհրդատուներ են

Վաղուց ընդունված սովորույթները, որ ծնողներն են պայմանավորվում ամուսնության հետ կապված հարցերում և նույնիսկ իրենց վճռական խոսքն ասում ընտրություն կատարելու վերաբերյալ շատերին դուր չի գալիս: Շատ երիտասարդներ կարծիք են հայտնում, որ

արևելյան երկրներից ներգաղթածների սովորույթներն ու արժեքները և եկել այն եզրակացության, որ ծնողները իսկապես ավելի ճիշտ ընտրություն են կատարում իրենց երեխայի համար: Առաջին հերթին, նրանք ավելի լուրջ ու ծանրակշիռ փաստարկների վրա են հիմնվում որևէ եզրակացության հանգեցնելու: Երկրորդ հերթին ընտրում են նրան, ով կա-

ծնողների գիտարկումները իրենց սիրած անձի վերաբերյալ, չեն կարող ավելի ճշգրիտ լինել: Բայց փորձը ցույց է տալիս, որ հատկապես ծնողների խորհրդով կամ համաձայնությամբ կատարված ընտրությունը հիմնականում ավելի երկարակյաց միության սկիզբ է դառնում, ընտանիքում իշխում են հարմոնիան ու փոխըմբռնումը: Բրիտանական հետազոտողներն ուսումնասիրել են Մեծ Բրիտանիայում ապրող

րող է սիրվել իրենց աղջկա կամ տղայի կողմից: Նրանք դա բացատրում են այն հանգամանքով, որ մարդիկ ինտուիտիվ (ներքնաբերական) կերպով ձգտում են իրենց ընտանիքը կառուցել այնպես ինչպես տեսել են մանուկ հասակում իրենց ծնողների մոտ: Իսկ այդ հարցում էլ ո՞վ կարող է ավելի օգտակար լինել, եթե ոչ ծնողները:

ԱՌԱՎՆԵՐ

ՍՈՒՏԸ
(թրիստոնեական առակ)
Քարոզն ավարտելով քահանան ասաց.
-Հաջորդ կիրակի ես ձեզ հետ կխոսեմ ստի մասին: Որպեսզի ձեզ համար ավելի հեշտ լինի հասկանալ, թե խոսքն ինչի

ԵՐԵՔ ԽՈՍՏՈՒՄ, ՈՐ ԿԱՐՈՂ ԵՍ ՏԱԼ ԻՆՔԴ ՔԵԶ

Մի վերափոխիր

Եթե դու մանկապարտեզի դաստիարակչուհի ես, դպրոցի ուսուցչուհի կամ էլ ոստիկանության աշխատակից և ծառայողական պարտականություններից երկելով այլ քաղաքացիներին օգնում ես ավելի լավ դառնալ, այս կետը բաց թող: Նրջապատողներին ընդունելը այնպիսին, ինչպիսին նրանք կան, փոխում է ողջ աշխարհի պատկերը: Դու նրանցից չես պահանջում լավ վերաբերմունք, այլ շնորհակալություն ես հայտնում դրա համար: Չես նեղանում ընկերուհուց, երբ նա կարմիր գինին թափում է սպիտակ բազմոցին, կամ ընկերոջը, որը քեզ հետ ընթերցել փոխարինում է ընկերների հետ ֆուտբոլ գնալով, այլ՝ անկեղծորեն ներում ես: Դու չես փորձում վերափոխել մորը, որը քեզ մշտապես հինգ տարեկան երեխա է համարում: Դու օբյեկտիվորեն գնահատում ես իրավիճակն ամբողջովին և կառուցում ես հետագա կյանքը՝ արված եզրակացություններին համապատասխան: Եվ գիտես, արդյունքում շրջապատողներն էլ կդադարեն քեզ վերափոխելու փորձեր կատարել:

մարդկանց, որոնք իրենց բացասական հույզերով կանոն են քո հնարգիտ և կառուցողական մոտեցում ցուցաբերելով ցանկացած հարցի, հանկարծ կհայտնաբերես, որ ապրելն ավելի հեշտ և ուրախ է դարձել:

Փոխիր ինքդ քեզ

Մտածիր ոչ սովորական ձևով, փորձիր լայնացնել մտահորիզոնը, ազատվել սեփական թերություններից: Օրինակ, սկսիր պայքարել խանդի, ծուլության, կեղծավորության, անհամբերության կամ նախանձի դեմ: Աստիճանաբար դու կհարմարվես դրական փոփոխություններին և մի օր էլ քաղցրավենիքի խանութ գնալու փոխարեն քեզ կգտնես մարզադահլիճում: Ահա և մի այլ միտք: Մտածիր, լսո՞ւմ ես արդյոք դիմացիները, թե՞ մտածում ես, թե երբ է նա դադար տալու, որ ինքդ խոսես: Հիշիր արևելյան իմաստությունը. «Ուշադիր լսողը հասկացողի է վերածվում»: Հաղթանակը՝ հասկացես սեփական անձի նկատմամբ, թե երբ է տալիս, ավելացնում ուժերը, նոր սխրանքների համար ոգեշնչում:

Ապրիր դրական հույզերով

Յուրաքանչյուրն ունի լավատես լինելու իր չափանիշները: Բայց բոլորի համար ընդհանուր է լավատեսական տրամադրվածության ձգտումը: Արհեստական ժպիտը և անհոգ ծիծաղը հոգեկան անհավասարակշիռ վիճակում ուրախություն չեն բերի: Նրջապատից հեռացնելով այն

ՍԱՆՐՎԱԾՔ Նորածնություն (1)

Սանրվածքի հարցում այսօր նորածնությունը սահմանափակումներ չի ճանաչում. կանայք կարող են ընտրել ցանկացած բնորոշ ոճի սանրվածքներ: Անկախ մազերի որակից և երկարությունից կարելի է ընտրել այնպիսի սանրվածք, որը կամբողջացնի ձեր կերպարը, կհամապատասխանի ձեր իմիջին: Այսօր երկար, արծակած վարսերը կարող են լինել ուղիղ կամ փոքր-ինչ անփույթ, ավիթածե: Նորածն են նաև խոպրակները: Այնպես որ, ընտրությունը ձերն է: Օճորակից վեր հավաքած դասական սանրվածքն այս սեզոնին դարձել է առավել ազատ և պշոուն: Ընդ որում, կարևոր է, որ ստեղծվի այն տպավորությունը, թե մազերն անփույթ են հավաքված: Հավաքած մազերը անփոխարինելի են գործարար կանանց համար. այս սանրվածքը թեպետ գուսպ է, բայց, միաժամանակ, նաև կանացի: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում ճակատի մազափնջի

վրա: Նորածն են խիտ «ֆրանսիական» մազափունջը, մինչև հոնքերը հասնող ուղիղ, ինչպես նաև երկար ու թեք, անհամաչափ կամ շեղակի կտրված մազափնջերը: Դիմափար դարձան ժամանակի հարկ է հաշվի առնել, որ եթե ճակատի մազափունջը երկար է ու խիտ, ապա անպայման պետք է աչքերն ընդօժվեն, իսկ շրթունքները պետք է աչքի չընկնեն: Կարճ սանրվածքները նույնպես նորածն են և աչք են շոյում, բայց հարկ է նշել, որ որքան էլ կարճ լինի սանրվածքը, այն պետք է կանացի լինի և փոքր-ինչ անուրջ:

մասին է լինելու, դրանից առաջ տանը կկարդաք Մարկոսի Ավետարանի տասնյոթերորդ գլուխը: Հաջորդ կիրակի իր քարոզն սկսելուց առաջ քահանան ասաց. -Խնդրում եմ բոլոր նրանք, ովքեր կարդացել են տասնյոթերորդ գլուխը, ձեռք բարձ-

րացնեն: Գրեթե բոլոր ներկաները ձեռք բարձրացրեցին: -Այ հենց ձեզ հետ էլ ես ցանկանում էի խոսել ստի մասին, - ասաց քահանան: -Մարկոսի Ավետարանը տասնյոթերորդ գլուխ չունի: «Ապրելու արվեստը», Ամիրյան

ՀԱՎԱՏԱ

Դժվար է օրը, տարին և վայրկյանն անգամ, Բայց դու հավատա՛ կյանքը երազի պես կանցնի, կգնա: Ու թե մի օր ցնցվես դու ցավից, Կորուսյալ սիրուց ցնորվես մի պահ, Հավատա վստահ և մի կասկածիք Ապաքինվելու է սիրտդ խոցոտված:

Երբ ճակատագրի հողմերի դիմաց Դու կարողանաս չճնկել վիատված, Երբ քահանա երազներից համար խորտակված, Այն ժամ դու կհասկանաս՝ Սերն այցելում է նրանց, Ովքեր հավատ ունեն անանց: Ժաքլին Ղազարյան

Իտալուհիներն ամենաբարեկազմ են Եվրոպայում

Իտալուհիներն ամենաբարեկազմ են Եվրոպայում: Իտալացի կանայք ամենաբարեկազմն են Եվրոպայում: Ըստ Եվրոպայի վիճակագրական ինստիտուտի (Եվրոստատ) տվյալների՝ իտալացի կանանց միայն 7,9 տոկոսն է տառապում ավելորդ քաշից: Նիդարլենդները և Գերմանիան ամենաավստիկները, դանիուհիները և Ֆրանսուհիները: Եվրոստատը քաշի հետ կապված խնդիրներ է նշել անգլուհիների (23 տոկոս), գերմանուհիների (21,7 տոկոս), Մալթայի բնակչուհիների մոտ (21,2) : Անգլիայում գեր է տղամարդկանց 22,3 տոկոսը, իսկ Գերմանիայում՝ 18,8 տոկոսը: Իսկ Իտալիայում տղամարդկանց սոսկ 18,3 տոկոսն է համարվում գեր: Իտալացիներից ավելի բարեկազմ են միայն ռուսիացիները՝ ավելորդ քաշից տառապում է 7,7 տոկոսը, և հոլանդացիները՝ 7,9 տոկոս:

Թերություններին կարելի է համակերպվել, բայց կան թերություններ, որոնք կարող են քայքայել հարաբերությունները:

خانواده دینک در پاسخ به سؤال خبرنگاری گفته است ، رییس اداره اطلاعات و امنیت شهر استانبول از ماه های پیش از آماده سازی ترور دینک مطلع بوده اما با این حال هیچ اقدامی در حفاظت از مرحوم به عمل نیاورده و با این کار در انجام وظیفه خود کوتاهی کرده است. و جرم «عدم پیشگیری از جنایت» را مرتکب گردید.

و اما روزنامه ارمنی زبان «مارمارا» چاپ استانبول طی خبری نوشت: «فتحی چتین» از وکلای خانواده دینک شکایتی را به انضمام نامه ای که از سوی اداره امنیت شهر «تراپوزان» به شعبه این سازمان در استانبول ارسال شده بود را تقدیم دادگاه کرده است». در این نامه اداره امنیت تراپوزان یعنی همان شهری که قاتل «هراند دینک» در آن زندگی می کرد شدیداً به احتمال قتل دینک و خطری که وی را تهدید می کند اشاره می کند. به نوشته «مارمارا» وکیل دینک همچنین گفته است که تا قبل از قتل دینک ۱۷ گزارش اینچینی برای نیروهای امنیتی استانبول ارسال شده بود، اما آنان هیچ عکس العمل و اقدامی در محافظت از جان وی نکردند. لذا مقامات ارشد امنیتی استانبول باید به جرم «مشارکت در وقوع جرم» محاکمه شوند.

آمادگی روسیه

به گزارش شبکه تلویزیونی NTV ترکیه، روسیه در نظر دارد تا در مزایده اعلام شده وزارت دفاع ترکیه برای خرید پدافند ضد موشکی شرکت کند. این شبکه تلویزیونی با استناد به اخبار منتشره در پایگاه خبری اینترنتی RUS روسیه اعلام کرده است که روسیه آماده است تا پدافند ضد موشکی پیشرفته S-300 خود را به ترکیه بفروشد این پدافند رقیب سر سخت موشک های پاتریوت آمریکایی می باشد. به گفته NTV هر چند ژنرال

های ترک با در نظر گرفتن کارایی بهتر خواهان خرید سیستم های روسی می باشند، اما با در نظر گرفتن نفوذ سنتی آمریکا در ترکیه به احتمال یقین شرکت آمریکایی برنده این مزایده خواهد شد. طبق این گزارش کشورهای زیادی در خاور دور درخواست خرید این پدافند ضد موشکی را به سازنده آن ارائه کرده اند.

مخالفت

«نورتون شوارتز» از فرماندهان یگان ترابری ارتش آمریکا می گوید در صورت تصویب طرح شناسایی قتل عام ارمنیان از سوی مجلس نمایندگان آن کشور لطمه شدیدی به توان روسی آمریکا وارد خواهد شد. به گزارش کانال تلویزیونی NTV ترکیه این ژنرال آمریکایی در نشست کمیسیون امور نظامی مجلس نمایندگان آن کشور طی سخنانی گفته است در صورتی که مجلس نمایندگان طرح قتل عام ارمنیان را به رسمیت بشناسد این امکان وجود دارد که ترکیه ممانعت هایی برای ارتش آمریکا در استفاده از پایگاه هوایی اینچیرلیک که نقش مهمی در ارسال

تدارکات به عراق دارد ایجاد کند. به گزارش NTV این نظامی آمریکایی به اعضای کمیسیون همچنین گفته است: «مجزو استفاده از حریم هوایی ترکیه برای نیروی هوایی آمریکا بسیار حائز اهمیت است». در بخش دیگری از این خبر آمده است: «بعد از به رسمیت شناختن قتل عام ارمنیان از سوی سنای فرانسه ترکیه پرواز هواپیماهای فرانسوی از فراز حریم هوایی خود را منع و دفتر همکاری دفاعی فرانسه در آنکارا را نیز تعطیل نمود. مسئله ای که ممکن است برای ما نیز تکرار شود».

یک دقیقه سکوت

مجلس بلغارستان برای گرامیداشت یاد و خاطره شهدای قتل عام ارمنیان با اعلام یک دقیقه سکوت نشست خود را آغاز کرد. «گئورگی پرینسکی» رییس مجلس بلغارستان قبل از آغاز جلسه ۲۵ آوریل مجلس از نمایندگان خواست تا برای گرامیداشت یاد و خاطره شهدای قتل عام ارمنیان یک دقیقه سکوت اختیار کنند. بعد از آن «بویکو وادو» از «اتحادیه مردمی بلغارستان» پشت تریبون مجلس رفته بیانیه ای را در محکومیت قتل عام ارمنیان و به رسمیت شناختن آن قرائت کرد. وی در پایان خواستار مصامت و تصویب این بیانیه از سوی مجلس شد. در ادامه جلسه بیانیه های دیگری در محکومیت قتل عام ارمنیان و بلغاری ها از سوی دیگر نمایندگان، احزاب و تشکل های سیاسی قرائت گردید. قابل ذکر است که گروهی از نمایندگان در تلاشتند با جمع آوری امضاء شرایط لازم را برای به رسمیت شناختن قتل عام ارمنیان و محکومیت آن در مجلس بلغارستان را فراهم آورند.

خودکشی سیاسی اروپا

«نیکلا سارکوزی» رییس جمهور منتخب فرانسه در مناظره تلویزیونی که در تاریخ ۲ مه چند روز قبل از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری با حضور رقیب انتخاباتی خود یعنی خانم «سگولن رویال» برگزار گردید در پاسخ به شرایط عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا گفت: «گسترش

اتحادیه قبل از آن که وضعیت نهادهای وابسته به آن بهبود یابد خودکشی سیاسی اروپا خواهد بود. اگر مرا به عنوان رییس جمهور فرانسه انتخاب کنند در طول ریاست من آنکارا به عضویت اتحادیه اروپا در نخواهد آمد. ترکیه در آسیا قرار گرفته است و این خود بیانگر همه چیز است». خانم «رویال» در مورد ترکیه موضعی آشتی جویانه داشت. وی معتقد است در شرایط کنونی عضویت ترکیه را باید مسکوت گذاشت اما نباید به طور کامل احتمال عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا را نفی کرد. وی در این باره گفت: «اگر ترکیه تمامی پیش شرط های اتحادیه را محقق سازد. دورنمای عضویت این کشور روشن خواهد بود».

انگشت نگاری

به گزارش خبرگزاری آسوشییدپرس به نقل از اطلاعاتیه اداره امور روادید آمریکا، از این به بعد از تمامی انگشتان مسافران ورودی به این کشور انگشت نگاری خواهد شد. سفارتخانه ها و کنسولگری های آمریکا تا کنون تنها از دو انگشت کسانی که موفق به دریافت

روادید ورود به این کشور می شدند انگشت نگاری می کردند. اداره امور روادید در اطلاعیه ی خود اعلام کرده است که برای جلوگیری از ورود افراد نامطلوب به این کشور و کنترل بیشتر مسافرین ورودی به آمریکا از تمامی انگشتان آنان اثربرداری خواهد شد. این تصمیم بعد از وقوع وقایع تروریستی سپتامبر سال ۲۰۰۱ که بیانگر ضعف امنیتی سرویس های اطلاعاتی آمریکا بود صورت می گیرد. طبق این خبر با پیشرفت تکنولوژیکی این امکان فراهم گشته است که از این به بعد از تمامی انگشتان اثر برداری کامل صورت گیرد. قرار است دستگاه های مورد نیاز تا پایان سال جاری میلادی در تمامی سفارتخانه ها و کنسولگری های آمریکا به کار گرفته شود.

علیرغم اینکه قانون انگشت نگاری از اتباع کشورهای آسیایی و چند کشور اروپایی از چند سال پیش در مبادی ورودی به آمریکا صورت می گیرد، اما با تصمیم جدید تعداد این کشورها افزایش یافته و این قانون در مورد کشورهای اروپایی و هم پیمان نزدیک واشنگتن نیز اعمال خواهد شد.

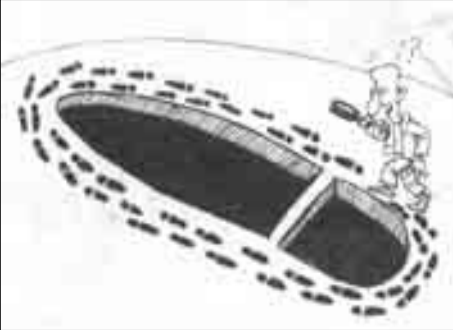
«خوش بین نیستم»

روبرت کوچاریان رییس جمهور ارمنستان در دیدار با دانشجویان دانشگاه دولتی ایروان گفت ، احتمالاً وی و همتای آذربایجانش در تاریخ ۱۰ ژوئن (۲۰) خرداد) در پتربورگ روسیه با یکدیگر ملاقات خواهند کرد. به گفته کوچاریان قرار است در این تاریخ

نشست غیر رسمی رهبران کشورهای مشترک المنافع در این شهر برگزار گردد و رؤسای مشترک گروه مینسک شورای امنیت و همکاری اروپا تلاش می کنند تا دو رییس جمهور را برای دیداری دیگر پشت یک میز بنشانند. رییس جمهور ارمنستان درباره روند و شرایط موجود گفتگوهای صلح قره باغ گفت: «همان طور که می دانید روند مذاکرات آنچنان فعال نیست. چندی پیش وزرای خارجه دو کشور با یکدیگر ملاقات داشتند. شاید در شرایط کنونی همه با وضعیت فعلی خود را وقف داده اند. و لذا بعد از هر ملاقات اطلاعیه های متعددی با محتوی مثبت و منفی منتشر می شود. در شرایط فعلی من چیزی برای اضافه کردن ندارم. ملاقات اخیر وارطان اوسکانیان با محمد یاراف در قیاس با ملاقات های قبلی در جوی آرام تر برگزار گردید. و شاید همین مسئله باعث شد که خیلی ها نسبت به آینده دیدی مثبت تر داشته باشند. اما در شرایط فعلی من آنقدرها هم خوش بین نیستم».

تنگنا

«انجمن مبارزه علیه مدعیان قتل عام دروغین» (ASIMED) در راستای مبارزه و نفی قتل عام ارمنیان

مسابقه ای را برای انتخاب بهترین پوستر و تراکت برگزار کرد.

به نوشته روزنامه «حریت» چاپ استانبول ، «اغیلماز» رییس این انجمن گفته است. «ارمنیان خارج از ارمنستان با فعالیت های خود که بر مبنای ترویج دروغ و تهمت می باشد به وجهه بین المللی جمهوری ترکیه و ملت ترک آسیب رسانده اند و آنان را در تنگنا قرار داده اند. «اغیلماز» همچنین گفت است: «آنها برای مقابله و خنثی سازی فعالیت های ارمنیان طرح ها و برنامه های مختلفی را به مرحله اجرا گذاشته اند». به گفته وی انجمن تحت امرش اینک مسابقه ای را برای نشان دادن مطالبیم و کشتارهای که از سوی ارمنیان بر ترک ها روا گشته است برگزار می کند تا به جهانیان نشان دهد آنچه ارمنیان در خصوص قتل عام می گویند کذب بوده و عاری از هر گونه واقعیت می باشد. (۱۴)

بهترین شرایط؟!

«آراز عظیم اف» معاون وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان طی سخنرانی که در سمینار بنیاد کارنگی که اخیراً در مسکو برگزار گردید گفت:«به صراحت می گویم که طرفین درگیر ، در هیچ برهه از زمان تا این حد به حل و فصل نهایی مناقشه قره باغ نزدیک نشده بودند. در حال حاضر ما در بهترین شرایط قرار داریم. اینک ما گام به گام در حال کنار زدن مشکلاتی هستیم که از قبل بر روی هم انباشته شده اند.

معاون وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان در ادامه گفت:«با این حال در هر زمان این امکان وجود دارد که ما بار دیگر به یکباره از دست یابی به توافق نهایی صلح دور شویم». وی با تکرار سخنان الهام علی اف رییس جمهور کشورش گفت: «توافق نامه مقدماتی میان طرفین حاصل شده است که طبق آن می بایست تمامی اراضی اشغال شده آذربایجان به این کشور باز پس داده شود و سپس آوارگان به این مناطق و قره باغ باز گردند». به گفته «عظیم اف»

بعد از تحقق این امر امکان مذاکره در مورد وضعیت حقوقی قره باغ وجود خواهد داشت». وی در مورد چند و چون «وضعیت حقوقی» اعطای به قره باغ از منظر مقامات کشورش گفت ، این مسئله می بایست در چارچوب حفظ تمامیت ارضی جمهوری آذربایجان مطرح گردد: «ما به قره باغ همه چیز خواهیم داد به غیر از استقلال». معاون وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان در پاسخ به سؤال خبرنگاری که از وی پرسید ، آذربایجان در صورت گذشت و مصالحه طرف ارمنی حاضر به دادن چه امتیازاتی است ، گفت:«در وحله اول برای ارمنستان بسیار مفید خواهد بود که این مناقشه هر چه زودتر حل و فصل گردد، زیرا حفظ اراضی اشغال شده برای این کشور از همه لحاظ بسیار هزینه بر می باشد. در نهایت ما حاضریم به قره باغ نهایت خود مختاری را بدهیم ولی اجازه داشتن ارتش و خارج شدن از مرزهای جمهوری آذربایجان را نخواهیم داد».

زقابت میلیاردها

برای احراز کرسی ریاست جمهوری ایالت متحده آمریکا میلیونرها به رقابت می پردازند. به نوشته روزنامه «واشنگتن پست» ، ثروت حداقل ۱۰ تن از نامزدهای انتخاباتی بیش از یک میلیون دلار می باشد. طبق آمار ارائه شده کمیته

انتخابات فدرال ثروتمندترین نامزد انتخاباتی «میت رومین» فرماندار ایالات ماساچوست می باشد. دارایی های وی بالغ بر ۲۵۰ میلیون دلار برآورد شده است. و اما شهردار سابق نیویورک یعنی «رودلف جولیانی» ثروتی بالغ بر ۷۰ میلیون دلار داراست. تا کنون آماری در مورد دارایی های هیلاری کلینتون همسر رییس جمهور اسبق که اینک یکی از جدیدترین نامزدهای کسب کرسی ریاست جمهوری آمریکاست منتشر نشده است.

به نوشته «واشنگتن پست» ، تا کنون میلیاردرهای بسیاری وارد کاخ سفید شده اند که از آن جمله می توان به اسامی تودور وروزلت ، جان کندی ، رونالد ریگان و جورج بوش اشاره کرد.

افزایش چشمگیر بودجه نظامی

طبق گزارش سازمان بین المللی «فورکاست اینترنشانل» هزینه های نظامی جمهوری آذربایجان در خلال ۵ سال اخیر افزایش چشمگیری یافته است.

هزینه های نظامی این کشور در سال ۲۰۰۳ میلادی حدود ۱۳۵ میلیون دلار بود. در حالی که این رقم برای سال جاری میلادی به ۸۷۰ میلیون دلار افزایش یافته است ، هرچند که این مقدار نیز نهایی نشده است زیرا به

گفته «الهام علی اف» رییس جمهور این کشور ، بودجه نظامی آذربایجان باید به رقم یک میلیارد دلار برسد. به گفته مقامات جمهوری آذربایجان بعد از اتمام روند نوسازی ساختاری ، تسلیحاتی و آموزشی نیروهای مسلح کشور ، ارتش جمهوری آذربایجان در سال ۲۰۱۵ میلادی به استانداردهای پیمان نظامی ناتو دست خواهد یافت.

تلاش علی اف

به گزارش پایگاه اینترنتی Day.Az ، الهام علی اف رییس جمهور آذربایجان گفته است: «وی برای حل و فصل مناقشه قره باغ منافع ملی کشور را فدا نخواهد کرد. و لذا ارمنستان هر چقدر زودتر این مسئله را درک کند. مناقشه سریع تر خاتمه خواهد یافت». وی در حالی که برای مردم شهرک «مهدی آباد» آن جمهوری سخنرانی می کرد همچنین گفت: «آذربایجان تلاش می کند تا مناقشه موجود را از طریق گفتگو و مذاکره حل نماید. اما ارمنستان بروردهای غیر سازنده و غیر صادقانه از خود نشان می دهد.(۱۴) با این وجود در شرایط فعلی راه حل دیگری به غیر از ادامه مذاکرات سیاسی وجود ندارد. در عین حال ما باید به تقویت توان رزمی خود ادامه داده و در قیاس با ارمنستان قدرت نظامی خود را ۱۰ الی ۲۰ بار افزایش دهیم». علی اف در ادامه سخنانش همچنین گفت:

«سیاست توسعه طلبانه ارمنستان باعث گردید تا این کشور از طرح های منطقه کنار نهاده شود و در انزوای کامل قرار گیرد». وی در اظهار نظر دیگری گفت: «ارمنستان امروز تنها با کمک های خارجی به حیات خود ادامه می دهد در حالی که آذربایجان هیچ کمک خارجی دریافت نمی کند. (۱۴)

دیپلمات های ترکیه زبان ارمنی می آموزند

وزارت امور خارجه ترکیه دیپلمات هایی را که آشنایی کامل به زبان ارمنی دارند راهی سفارت خانه های خود در کشورهایی می کند که در آن جوامع بزرگی از ارمنیان زندگی می کنند. به گفته یک مسئول وزارت خارجه ترکیه ، این اقدام به منزله مقابله کارآمد با روند شناسایی قتل عام ارمنیان صورت می گیرد. به گفته این مقام ترک قرار است ، «سلیمان گوگچای» مدیر اداره ارمنی در وزارت امورخارجه ترکیه راهی آمریکا شود تا در سفارت خانه ترکیه در واشنگتن مشغول به کار شود. به غیر از «گوگچای» سه دیپلمات دیگر نیز که مسلط به زبان ارمنی هستند راهی آمریکا شده اند تا در کنسولگری های ترکیه در ایالت هایی که جوامع بزرگی از ارمنیان در آن سکنی دارند مشغول به خدمت شوند. همچنین این وزارت خانه فعالیت آموزش زبان ارمنی دیپلمات های خود را تشدید کرده است.

و اما روزنامه «حریت» در باره این رویداد درخبری تکمیلی نوشت ، وزارت امور خارجه برای مقابله با شناسایی قتل عام ارمنیان به تهاجمی «تخصصی» مبادرت ورزیده است.

در این خبر آمده است ، این وزارتخانه برای اولین بار در طول تاریخ خود تصمیم گرفته است تا دیپلمات هایی را که برای شرکت در دوره های آموزشی کوتاه مدت راهی دیگر کشورها می شوند اولویت را به آموزش و تربیت کارشناسان و متخصصین «مسئله ارمنی» و «قتل عام ارمنیان» دهد. به نوشته «حریت» ، بیشتر این وزارت خانه در اعزام به خارج کادر خود تنها آموزش زبان ارمنی آنان را مد نظر داشت و حتی چندین استاد زبان و ادبیات ارمنی از جمهوری آذربایجان دعوت به همکاری کرده بود ، اما اینک در تهاجمی «تخصصی» قصد دارد تا دیپلمات هایی را برای آموزش «مسئله ارمنی» و «امور مربوط به قتل عام ارمنیان» راهی کشورهای دیگر کند.

به اعتقاد کارشناسان ، این تصمیم وزارت امور خارجه ترکیه می تواند بیانگر نگرانی جدی دولتمردان ترکیه از گسترش و شناسایی رسمی قتل عام ارمنیان از سوی مجامع بین المللی ، اروپایی و نیز مجالس دیگر کشورها باشد.

زد و خورد نویسندگان ترک

مهر:طرفداران «پاموک» به خیانت به وطن متهم شدند. کنگره سالانه اتحادیه نویسندگان ترکیه هفته گذشته به صحنه زد و خورد بین نویسندگان طرفدار و مخالفان

10

«اورهان پاموک» تبدیل شد. کنگره سالانه اتحادیه نویسندگان ترکیه که هر سال با حضور نویسندگان عضو آن برگزار می شود، امسال با بحث چالش زای اورهان پاموک آغاز و به یک محاکمه تبدیل شد. عده ای از نویسندگان در حمایت از اورهان پاموک نامه هایی تهیه و امضا کرده بودند که با مخالفت و بیانات تند رییس کنگره

رویه رو شد. ماجرا از این قرار بود که رییس کنگره پاموک را به تحقیر و توهین مملکت و وطن متهم کرد و در این میان بسیاری از نماینده ها نیز با او هم عقیده بودند؛ تا اینکه امضاکنندگان آن نامه را به خیانت به وطن محکوم کردند و در نهایت مخالفان و موافقان پاموک به یکدیگر حمله برده و کار به زد و خورد کشید. این کنگره حدود ۲۰۰ عضو دارد که امسال تنها ۷۵ تن از آنان در این کنگره شرکت کرده بودند.

تقدیم به «هراند دینک»

کتاب «قتل عام ارمنیان ، اقدامی شرم آور ، و مسئولیت ترک ها» نوشته «تانر آکچام» تاریخدان ترک مقیم آمریکا جایزه ویژه نمایشگاه کتاب مینه سوتا را به خود اختصاص داد. به نوشته نشریه آمریکایی «startribune» ، هیأت ژوری این کتاب را به علت «نقش و تأثیر مترقیانه و پیشرو آن» و نویسنده آن یعنی آکچام را به علت به مبارزه طلبیدن نافیان قتل عام» شایسته دریافت جایزه دانست. در مراسم

اعطای جایزه، آکچام که استاد تاریخ دانشگاه «مینه سوتا» نیز می باشد طی سخنانی گفت: «من این جایزه را تقدیم «هراند دینک» دوست به قتل رسیده ام می کنم».

قابل ذکر است که تانر آکچام تاریخدان نامی ترک به خاطر مواضع شجاعانه اش در خصوص قتل عام ارمنیان از سوی نیروهای امنیتی و قضایی ترکیه تحت تعقیب می باشد. وی تحت این فشار ناگزیر گردید در دهه ۸۰ میلادی ترکیه را ترک و راهی آلمان شود و اینک مقیم آمریکا می باشد. وی تا کنون بارها با چاپ کتب، مقالات و نیز سخنرانی های مختلف در حمایت از قتل عام ارمنیان و لزوم به رسمیت شناخته شدن جهانی آن سخن رانده است.

مرزهای ترکیه و عراق متشنج است

گروه بین الملل – مرزهای ترکیه و عراق چند روزی است که حالت بحرانی پیدا کرده است. آخرین خبرهای رسیده حاکی از صف آرای تعداد کثیری از نیروهای ارتش ترکیه در مرز عراق است.

به گزارش خبرگزاری ها روز گذشته جلال طالبانی ، رییس جمهوری عراق به همین مناسبت دیداری با مسعود بارزانی ، رییس منطقه کردستان عراق داشت. بارزانی از جمله مقام های بلند پایه عراقی است که مواضع او در حمایت از حقوق اکراد منطقه سران ارتش ترکیه را به خشم آورده است. طالبانی از نشست سه جانبه مقام های عراق ، آمریکا و ترکیه برای حل مشکلات میان بغداد و آنکارا در آینده نزدیک خبر داد.

جلال طالبانی در کنفرانس مشترک با مسعود بارزانی گفت: منتظر برگزاری مباحثات سه جانبه میان عراق ، آمریکا و ترکیه بر سر میز گفت و گو ها در آینده نزدیک برای حل مشکلات با آنکارا هستیم. رییس جمهوری عراق بار دیگر بر اجرای ماده ۱۴۰ قانون اساسی درباره وضعیت کرکوک تأکید کرد و گفت مقام های آمریکایی در سفر اخیر وی به واشنگتن حمایت خود را از اجرای ماده ۱۴۰ در زمان تعیین شده بر اساس قانون اساسی ابراز داشته اند. بارزانی در مصاحبه مطبوعاتی مشترک با جلال طالبانی تأکید کرد: «ما شرایط ترکیه برای رویارویی با حزب کارگران کردستان این کشور را نمی پذیریم و همچنین این می گوئیم اگر ترکیه راه گفت و گو را در پیش گیرد به آن کشور کمک خواهیم کرد».

در حالی که شبکه العالم نیز گزارش داد: ارتش ترکیه تصمیم گرفته است سه ایالت را در جنوب شرق این کشور به مدت سه ماه تحت کنترل خود در آورد؛ رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه تأکید کرد هرگونه عملیات ارتش در خارج از مرزهای این کشور ، مستلزم کسب موافقت پارلمان است. مقام های امنیتی ترکیه روز چهارشنبه ۱۶ خرداد گفتند چند هزار نیروی ترکیه برای مقابله با حزب کارگران کردستان وارد شمال عراق شدند. حمله ارتش ترکیه به خاک عراق برای مقابله با حزب کارگران کردستان است که گفته می شود در کوهستان های شمال عراق پنهان شده اند.

کشف گور دست جمعی ارامنه

روستا گورهای دست جمعی دیگری نیز باید وجود داشته باشد.

هر چند مقامات امنیتی «ماردین» با محاصره و تحت کنترل قرار دادن محوطه این گور دست جمعی سعی کردند با پاکوت

خبری این موضوع را به فراموشی بسپارند و حتی «انستیتو دولتی تاریخ» ترکیه چندی بعد در تاریخ ۱۴ دسامبر (۲۳ آذر) رسماً اعلام کرد که این گور متعلق به دوران روم و بیزانس می باشد. (!؟) پروفیسور «داویت گیونت» با رد تمامی این ادعاهای مضحک غیر علمی با تأکید مجدانه بر نظرات خود این موضوع را پیگیری و حتی تا مرحله طرح و در دستور کار قرار گرفتن در مجلس سوئد نیز رساند. این پیگیری ها، «انستیتو دولتی تاریخ ترکیه» را مجبور ساخت تا در یک عقب نشینی آشکار اعلام کند آماده است با همکاری و مساعدت شخص پروفیسور «گیونت» تحقیقات بر روی این گور دست جمعی را آغاز کند.

روزنامه حریت در شماره ۱۲ فوریه (۲۳ بهمن ۸۵) با اشاره به این دعوت به نقل از «حلاج اوغلو» رئیس این انستیتو نوشت: «پروفیسور داویت گیونت» گفته است که از دعوت ما برای انجام کار تحقیقاتی بر روی گور دست جمعی روستای «گوردو» خوشحال و آن را می پذیرد. اما وی برای این همکاری چند پیش شرط نیز مطرح کرده است از جمله آنکه باید در جریان کاوشها از آزادی کامل برخوردار باشد و این اجازه را داشته باشد تا با روستائیان منطقه به تبادل نظر بپردازد. وی همچنین درخواست کرده است که بدون هیچ منعی به این غار کشف شده و غارهای اطراف تردد کند تا بتواند فعالیت های تحقیقاتی خود را آزادانه به انجام رساند. ما نیز طبیعتاً درخواست های ایشان را پذیرفته ایم و اعلام کرده ایم از اواخر ماه مارس (۱۱ فروردین به بعد) آماده پذیرایی از ایشان و آغاز عملیات کاوش هستیم. حال منتظریم ایشان نظر خود را به ما اعلام کند. «حلاج اوغلو» در بخش دیگری از سخنان خود همچنین گفته است: «در کار کاوش محققین ارمنستان و دیگر کشورها نیز می توانند مشارکت داشته باشند». (!؟) وی در خصوص قتل هراند دینک روزنامه نگار ارمنی چنین اظهار نظر کرد: «قاتلان دینک با هر هدف و قصدی که وی را به قتل رسانده باشند بیشترین لطمه را به ترکیه وارد ساختند. انستیتوی ما در این فکر بود که مرحوم دینک را برای ایراد سخنرانی دعوت کند. و مرگ ایشان برای کشور ضایعه ای تأسف بار است.» (!؟)

۱۷ اکتبر (۵ مهر ۸۵) سال گذشته میلادی بود که اهالی روستای «گوردو» (قبل از قتل عام ارمنیان ارمنی نشین بود -آ) در منطقه «نوسای بین» استان ماردین ترکیه حین حفری یک قبر ناگهان غاری را کشف کردند که داخل آن تلی از اسکلت انسان وجود داشت.

روز بعد خبرگزاری «تیکریس» با اشاره به این موضوع خبر کشف این گور جمعی را مخابره کرد و اما یک روز بعد یعنی در ۱۹ اکتبر (۲۷ مهر) نشریه «اوزگیور گیوند» با چاپ چندین عکس مطالبی درباره این گور دست جمعی به چاپ رساند.

روستائیان گوردو با آگاهی از این واقعیت که این غار در واقع یک گور دست جمعی مربوط به ارمنیان است که در سال ۱۹۱۵ کشته شده اند پلیس را در جریان امر قرار می دهند. رئیس پلیس منطقه ضمن بازدید از این گور به روستائیان هشدار می دهد که با مسدود کردن ورودی این غار درباره آن با هیچ کس صحبت نکنند در غیر این صورت آنان به مجازات خواهند رسید.

با این حال روستائیان در گفتگو با «برگیوزار عروج» خبرنگار «اوزگیور گیوند» اطلاعاتی را در اختیار وی قرار دادند و بعد از آن نیز کشف گور دست جمعی جمعیت ۳۰۰ نفره ارامنه این روستا که در سال ۱۹۱۵ به قتل رسیدند بر سر زبان ها افتاد.

بعد از این موضوع و با انعکاس سریع این خبر در چند جریده ترکیه و حساسیت جوامع ارمنی جهان به دستور مقامات بالا مسئولین محلی استان ماردین با اعمال محدودیت های شدیدتر از تردد خبرنگاران داخلی و خارجی جلوگیری نموده اعلام کردند «خبر کشف گور دست جمعی دروغ و عکس های ارایه شده در این رابطه نیز جعلی است».

در واکنش به این خبر نشریه «اوزگیور گیوند» در شماره ۲۲ اکتبر (۳۰ مهر) خود طی خبری تحت عنوان «استار گور دست جمعی» بار دیگر طی گزارشی درباره غاری که در نزدیکی روستای ارمنی نشین «گورو» پیدا شده بود نوشت: «پلیس پس از تهیه عکس هایی از غار تردد به آنجا را ممنوع و مداخل باز شده به این گور دست جمعی ارامنه را مسدود نموده است». این نشریه با پیگیری این موضوع بعداً نظرات پروفیسور «داویت گیونت» استاد دانشگاه «شیودر تیورنس» سوئد را در خصوص این موضوع به چاپ رساند.

این پروفیسور که از قتل عام شناسان نامی جهان به شمار می آید درباره این گور دست جمعی کشف شده گفته بود، همانگونه که روستائیان نیز احتمال می دهند ۴۰ جمجمه کشف شده در این غار متعلق به ارمنیان و آشوری ها می باشد که در جریان قتل عام سال ۱۹۱۵ کشته شده اند. به گفته وی طبق اسناد و مدارک در اطراف این روستا ۱۵۰ تن ارمنی و ۱۲۰ آشوری به قتل رسیده اند و لذا به احتمال یقین در اطراف این

در ترکیه

چگونه مدارک و اسناد ناپدید شد

چندی بعد قبل از ورود محقق سوئدی، «حلاج اوغلو» در مصاحبه ای مطبوعاتی رسماً اعلام کرد که تحقیقات و آزمایشات انجام گرفته بر روی استخوان های کشف شده داخل غار نشان داد که جمجمه ها به ارمنیان تعلق ندارد و آنچه قبلاً توسط روستائیان و مطبوعات گفته و یا نوشته شده است کذب می باشد. (!؟) وی در این مصاحبه همچنین گفت: «علیرغم اینکه پروفیسور «گیونت» به عنوان تنها دانشمند خارجی با پذیرش دعوت ما قبول کرده بود که در مرحله تحقیقات کارشناسی ما را یاری نماید، اما وی عملاً بعداً از همکاری با ما اعلام انصراف داد.

در واکنش به سخنان رئیس انستیتو دولتی تاریخ ترکیه، پروفیسور «داویت گیونت» طی مصاحبه ای مطبوعاتی چنین گفت: «من بعد از دیدن عکس های این غار و مطالعه اخبار مربوط به کشف ۳۸ جمجمه که احتمال می دادم متعلق به ارمنیان قتل عام شده باشند بلافاصله اعلام آمادگی کردم تا در عملیات کاوش مشارکت نمایم. چند هفته قبل راهی ترکیه شدم اما با دیدن غار مورد بحث مجبور شدم تا از تصمیم خود در همکاری با محققان ترک اعلام انصراف دهم. زیرا محل کشف شده استخوان ها و جمجمه ها کاملاً از بین رفته بود. از ۳۸ جمجمه اثری نبود زیرا ماموران ژاندارمری ترکیه تمامی آنها را از آنجا برده بودند. عملاً در محل کشف جمجمه ها هیچ چیزی برای تحقیق و بررسی باقی نمانده بود. صراحتاً می گویم دیگر هیچ چیزی برای تحقیق و بررسی وجود نداشت». پروفیسور «گیونت» در ادامه سخنانش همچنین گفت: «من به هیچ وجه قصد نداشتم تا مشخص کنم این غار متعلق به چه دورانی از تاریخ بود. هدف من بررسی این استخوان ها بود و اینکه آیا این جمجمه ها به ارمنیان تعلق دارد و یا سوری ها. اگر اسکلت و فسیل ها در داخل گودالی کشف می شود که نشان دهنده وقوع جرم می باشد برای پیدا کردن هویت ملی و قومی قربانیان کار تحقیق می بایست در همان محل بر روی آثار کشف شده صورت گیرد، حال اینکه اینک نه محل جرمی وجود دارد و نه آثار جرمی.»

معرفی کتاب

«از سوئد تا سرزمین آزارات»

این کتاب شرح حال خاطرات دکتر پروفیسور اوهان وارطانیان می باشد که توسط برادرش پانوس وارطانیان به چاپ رسیده و توسط حسین نظریان ترجمه گردیده است. دکتر اوهان وارطانیان از جمله خبرینی بود که سال های زندگی اش را صرف کمک به محرومین ارمنستان و دیگر نقاط نمود. یادش گرامی باد.

یوستا زترلوند سوئدی دربارهٔ این کتاب می نویسد: کتاب اوهان وارطانیان از سوئد تا سرزمین آزارات. شامل شرح خلاصه ای از اوضاع ارمنستان و تاریخ این کشور و گزارشی از تأسیس انجمن فرهنگی سوئدی-ارمنی است. محتوای اصلی این کتاب شامل گزارشی از یاری رساندن به قربانیان فاجعه زلزله ۱۹۸۸ و کمک به جنگ زدگان قره باغ کوهستانی است. خواننده به شرح عمیق و جذاب و تأثیر گذار کمک های روزانه ای دعوت می شود که به این درک نائل می آید چطور اغلب موانعی در مقابل کسی که می خواهد با عشق و علاقه خدمت کند بوجود خواهند آمد. این کتاب پرتو نور را به سوی آن قسمت از دنیا که مورد بی توجهی واقع و فراموش شده هدایت می کند. برای تمام کسانی که با این وجه از زندگی مواجه می شوند یادآور رنگ ساعت شامطه دار و تذکریست که حداقل گه گاهی پلک های خود را باز کرده و آن طرف زندگی شخصی خود را ببینند.

«حال و هوایی به پسند کلاغ ها»

... هواسرد است، بارانی است، برفی است، گرفته است، غم آلود است، مه غلیظی همه جا را فرا گرفته است، پارک در تنگنای مه و تپه های بلند گرفتار آمده و نمی تواند نفس بکشد. او را ترک کرده اند، او فراموش شده است. نیمکت ها خالی اند، تاب های یخ زده مانند محکومین به دار آویخته از میلهٔ ضخیم بالا سرشان آویزان شده و در انتظار آژیر آمبولانس ها مانده اند. کلاغ غار غار می کند، دلم کمی قرص می شود. پس هنوز زندگی در رگ های باغ جاری است! به

پشت سرم نگاه می کنم. شاید سنگ غار غار کلاغ را نشیده، شاید هم خودش را به نشنیدن زده است. ستون دودی که از کلبهٔ باغبان بر می خیزد، می گوید که دودکش هم در کشاکش زندگی گرفتار است.

... «حال و هوایی به پسند کلاغ ها» نوشته، خاچیک خاچر - شمارگان، ۲۲۰۰ - قیمت، ۱۳۰۰ این کتاب ۱۴۶ صفحه ای مجموعه داستان های فارسی خاچیک گالستیان متخلص به خاچیک خاچر نویسنده و مترجم ارمنی است که شامل ۱۴ داستان کوتاه می باشد و توسط نشر ثالث منتشر گردیده است. قابل ذکر است که جشن رونمایی کتاب «حال و هوایی به پسند کلاغ ها» در روز دهم اسفند ۱۳۸۵ با شرکت نویسندگان و علاقمندان داستان های کوتاه برگزار گردیده و حاضرین به نقد و بررسی این کتاب پرداختند.

«فریب بزرگ»

..... آورده اند که تنها اقوامی توانسته اند هویت قومی و تاریخی خود را به جهان امروز منتقل کنند که تاریخ مکتوب داشته اند؛ تمدن هایی با تاریخ نگاران دانا و تاریخی مستند. مصری ها، چینی ها، رومی ها، یونانیان و ایرانیان نیز این گونه بوده اند.

اما تاریخ معاصر چطور؟ آیا تاریخ نگاران امروزی هم چون گذشتگان که در کنار شمع و دود چراغ می نشستند -، گرم در پرتو نور الکتریسیته به ثبت رویدادهای تاریخی می پردازند؟

مثلاً تاریخ جنگ اول و دوم چگونه نوشته و یا بهتر بگوییم به تصویر کشیده شده است؟ این هزاران فیلمی که درباره جنگ جهانی دوم ساخته شده و یا می شود چه نقشی در نگارش و تفهیم تاریخ معاصر داشته اند؟ «فریب بزرگ» - نوشته، حبیب الله کاوشگر متخلص به حبیب کاوش - چاپ اول، ۱۳۸۵ - شمارگان، ۱۱۰۰ - قیمت ۲۵۰۰ تومان

این کتاب دارای ۲۸۵ صفحه است که حاوی ده فصل می باشد، و هر فصل متشکل از چندین بخش است. از آن جمله، تاریخ نگاری سینما، مدرنیسم اروپا، سینما در ایران، مدرنیسم ... آمریکا، هالیوود، تابو تراشی، مشت و منطق، واقعیت ها و مؤخره ...

و اما حبیب کاوش اول و آخر کتابش را بدین گونه آغاز و به پایان می رساند:

من حدس می زنم دعا کنید که اشتباه کرده باشم والا...

فریبی است بزرگ

سخنان را در ملاقات با هیأتی از «انستیتو تحقیقات امور اجتماعی و اقتصادی ترکیه» بیان کرده بود.

در این ملاقات آبراهامویچ در خصوص موضوع طرح به رسمیت شناختن قتل عام ارمنیان در کنگره این کشور گفت: «ترکیه جنگ تاریخ را در آمریکا باخته است و دیگر نمی توان کنگره را از بابت اسناد و شواهد مربوط به قتل عام تحت تأثیر قرار داد. اینک تنها یک راه حل پیش روی ما قرار دارد و آن اینکه کنگره به این باور برسد که تصویب طرح شناسایی قتل عام ارمنیان می تواند روابط دو کشور ترکیه و آمریکا را شدیداً تحت تأثیر قرار دهد. نمایندگان کنگره می بایست این حقیقت را درک نمایند».

قابل ذکر است که هیأت پارلمانی ترکیه در ادامه تلاش خود برای مسکوت ماندن طرح شناسایی قتل عام ارمنیان در کنگره آمریکا تاکنون با چند تن از نمایندگان مجالس آمریکا و نیز انجمن های حامی ترکیه ملاقات و رایزنی هایی انجام داده است.

شکایت خانواده دینک

خانواده «هراند دینک» روزنامه نگار، روشنفکر و فعال اجتماعی ارمنی که در تاریخ ۱۹ ژانویه (۲۹ دی ماه) در جلوی دفتر کار خود در استانبول به قتل رسید، خودرا آماده کرده اند تا علیه «ججال الدین جراحی» رئیس اداره اطلاعات و امنیت شهر استانبول

شکایتی را تسلیم مقامات قضایی ترکیه کنند. طبق اطلاعات و گزارشات رسیده نزدیکان هراند دینک در شکایت علیه این مقام امنیتی، بر قصور در انجام وظیفه، سوء استفاده از مقام به منظور تحت تأثیر قرار دادن روند تحقیق پرونده، ترحم به جانی، مخفی نمودن و از بین بردن و تغییر تعدادی از مدارک جرم تأکید شده است.

این مقام امنیتی در مصاحبه مطبوعاتی که بلافاصله بعد از ترور «دینک» برگزار گردید گفته بود: «قتل دینک ماهیتی سیاسی نداشته و قاتل آن نیز به هیچ گروه و حزب سیاسی وابستگی ندارد و این جنایت را تنها تحت تأثیر احساسات ملی گرایانه انجام داده است». خانواده دینک نیز با استناد به این سخنان مقام امنیتی شکایت خود را تنظیم کرده است.

به نوشته روزنامه «صبح» چاپ استانبول، وکیل

انتخابات مجلس ملی ارمنستان

انتخابات مجلس ملی جمهوری ارمنستان در تاریخ ۱۲ مه (۲۲ اردیبهشت) برگزار گردید.

در این انتخابات احزاب مجاز بودند تا با ارائه فهرست حزبی به مبارزه با یکدیگر برای کسب ۹۰ نفر نماینده تعیین شده بپردازند.

انتخابات مجلس ملی ارمنستان در تاریخ ۱۲ مه (۲۲ اردیبهشت) برگزار گردید. مجلس ارمنستان دارای ۱۳۱ عضو می باشد. طبق قانون انتخابات از این تعداد ۹۰ نفر از لیست ارائه شده احزاب انتخاب می شوند و ۴۱ نفر بقیه از میان نامزدهای مستقل و یا کسانی که در فهرست حزبی قرار نگرفته اند تعیین می گردند. کارشناسان معتقد بودند که رقابت اصلی انتخابات میان حزب حاکم جمهوری و «جمهوری» و رهبری سرژ سرکسیان نخست وزیر و رئیس شورای امنیت ملی وزیر دفاع سابق و «حزب توسعه» به رهبری گانگیک زاروکیان از ثروتمندان این کشور صورت گیرد که در پایان انتخابات این پیش بینی آتقدرها هم درست از آب در نیامد. احزاب برای حضور در مجلس ناگزیر بودند که حداقل ۵٪ آرای رأی دهندگان به فهرست حزبی را کسب می کردند. در پایان انتخابات این نتایج بدست آمد.

- حزب «جمهوری» با کسب ۴۵۷٬۰۳۲ رأی، ۳۲/۸ درصد آرا ۴۱ نفر
- حزب «توسعه» با کسب ۲۰۴٬۴۴۳ رأی، ۱۴/۷ درصد آرا ۱۸ نفر

اخبار کوتاه

پایگاه های آذربایجانی در خدمت آمریکا

نشریه ژئوپولیتیکا در خبری آورده است: «مقام های آمریکایی موفق شدند دولت آذربایجان را قانع کنند که استقرار نیروهای واکنش سریع آمریکا در شبه جزیره آیشرون و ساختن یک پایگاه نظامی برای هواییماهای ناتو در این منطقه، به نفع آذربایجان خواهد بود».

اخیرا نیز آقای پور محمدی وزیر کشور با اشاره به خطراهی که امنیت کشور را تهدید می کند به حضور نظامیان خارجی در تعدادی از کشورهای شمالی اشاره کرده بود.

دستگیری جاسوس

به گزارش CNN-türk دو تن از اتباع ترکیه به جرم جاسوسی برای اسرائیل از سوی سرویس های اطلاعاتی مصر دستگیری شدند. این دو تن که «کمال کسبان» و «تونجای یوبایل» نام دارند دارای تابعیت ترکیه ای و اسرائیلی می باشند. «حشام بدادی» دادستان کل مصر با اعلام شکایت علیه این دو شهروند ترک جرم آنان را جاسوسی و جمع آوری اطلاعات درباره فعالان عرب در ترکیه و مصر اعلام کرده است.

امضاء توافقتنامه

چندی پیش با حضور طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه، الهام علی اف و میخائیل ساآکاشویلی روسای جمهوری آذربایجان و گرجستان موافقتنامه احداث خط آهن قارص-آخالکالاک - باکو در تفلیس به امضاء سه کشور رسید.

برای احداث این خط آهن ۹۸ کیلومتری که حدود ۷۰ کیلومتر آن در خاک ترکیه و ۳۰ کیلومتر آن در گرجستان خواهد بود بودجه ای ۳۲۰ میلیون دلاری در نظر گرفته شده است.

وزیر راه ترکیه چندی پیش در مصاحبه با روزنامه «زمان» چاپ استانبول اعلام کرده بود که دو کشور قزاقستان و چین نیز مایل به مشارکت در احداث این خط آهن می باشند. به گفته وزیر راه ترکیه با احداث این خط آهن ارتباط زمینی میان ترکیه و گرجستان و آذربایجان

عام ارمنیان گفت: «ترکیه در آمریکا شکست خورده است».

به نوشته روزنامه «حریت» چاپ استانبول، آبراهامویچ این سخنان را در ملاقات با هیأت پارلمانی ترکیه که پشت درهای بسته صورت گرفت بیان کرده است. به نوشته حریت این دیپلمات آمریکایی چندی پیش نیز همین

Խայտառակվեցինք պարոնայք, խայտառակվեցինք

ԱՐՏԱԳԱՂԹԸ, ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆԸ, ԱԶԳԱՅԻՆԸ

Միայն Անցյալ տարվա ընթացքում, երբ մեծ թվով երիտասարդ զույգեր նյութական դժվարությունների պատճառով հեռանում էին երկրից, ԹՀԹ Թեմական խորհուրդը, ազգային բյուջեից ավելի քան մեկ միլիարդ ռիալ վարկ է տրամադրել ՀՀԴ խոսնակ «Ալիք» օրաթերթին ու նաև կուսակցության ենթակա որոշ միությունների և անձանց:

այս տողերը և ճիշտ է նաև այն, որ «ոչ առաջնորդը և ոչ էլ ազգային իշխանությունը կկարողանան մի բան անել»: Իսկ, այդ դեպքում, ուր մնաց մեր առաքելությունը եւ որպես առաջնորդ եւ որպես մամուլ ու նամակավանդ որպես մտավորական:

Մեր թեմի առաջնորդը դատապարտելով դատապարտում է արտագաղթը, հենց իր գալու օրվանից, ամենուրեք խոսում է այդ մասին և շեշտում. «Մենք ցավով ենք դիտում այս հարցը, դժբախտաբար այս արտագաղթը արդարանալի չէ և մենք ամեն առիթին զգուշացնում ենք մեր ժողովրդին»: Սակայն և նույն ժամանակ պնդում է, որ ոչ միայն ինքը այլ նաև «ազգային իշխանությունը» ոչինչ անել չեն կարող:

Նույն առնչությամբ, «Յոյս» թերթի խմբագիր, Ռոբերտ Սաֆարյանը ոչ միայն հավատում, այլ նաև գրում է, որ «զնայողին նախատելու հարց չկա, զնալը կամ մնալը, վերջին հաշվով, անհատական որոշում է: Շատ պատճառներ կան զնալու համար»: Այս եզրակացումը է «Բայցև այնպես թողնելն ու հեռանալն էլ անխուսափելի չէ: Կարելի է և մնալ»:

կերպության կենտրոնը, որը զբաղված էր հայերին Հայաստանից և Միջին Արևելքից Ամերիկա տեղափոխելու գործով:

Սակայն տարբեր է ներկայիս պատկերը: Տարբեր է նաև իրականությունը: Այսօր ԱՆՉԱ-ի փոխարեն, ահռելի կազմակերպություններ են գործում, որոնք պաշտպանվում են արևմտյան և սիոնիստական վարչակարգերի կողմից: Իսկ դրանց հարվածի տակ առնելն այսօր լրիվ այլ կերպ է բացատրվելու Արևմուտք կոչված երկրների կողմից, որոնք Հայաստանի Հանրապետության անվերադարձ վարկեր ու օգնություններ են «շնորհում»: Եվ հենց այդ իրականությունից էլ ներկայումս էլ միգրացիոն ծեղուկներ են մնում Հայաստանի Ազատագրության Հայ Գաղտնի Բանակը:

Այդուհանդերձ, արդյո՞ք որևէ այլ լուծում չունի արտագաղթը:

Այստեղ պետք է միանշանակ համաձայնել Ռ. Սաֆարյանի հետ, որ արտագաղթի հիմնական դրոպապատճառը տնտեսականն է: Հարց տվեք զնայողներին և կլսեք՝ «Եկամուտս չի հերիքում», «Ապագա չունեմ», «Տուն վարձելը շատ դժվար է» և էլի մնան խոսքեր:

Ծննդավայրի, Հայրենիքի և նույնիսկ հայ մնալու մասին մտածող չկա: Գնացողի ուղեղը այդ ուղղությամբ մտածել իսկ չի կարող, անկախ իր ապրած տեղից՝ Հայաստան թե հարևան երկրներ: Պարզ է նաև, որ եթե իշխանական աթոռներին թիկնած մարդիկ և մամուլի գործիչները զնայողի աչքերով ու հոգեբանությամբ նայեն ազգային այս աղետին, բնականաբար, ոչինչ անել չեն կարող, բացի զնայողի հարազատների հետ համանվազ լալուց:

Սակայն եթե կամք դրսևորենք ու բարձրաձայն հայտարարենք, որ ոչ միայն զնալու միտք չունենք, այլ նաև ուզում ենք աշխատել հանուն մեր ազգի գոյատևման և «ազգային իշխանությունն» էլ փոխարեն կնքաթղթի գինը բարձրացնելու և ազգային ունեցվածքը կուսակցական մամուլին, ակունքներին և անդամներին անհայտ ժամկետներով վարկ տալու, մտածի թե ինչպես կարելի է թեթևացնել ազգի ցավերը և գործնական քայլերի դիմի այդ առնչությամբ, երևի այն ժամանակ ինչ-որ բան կփոխվի հակառակ դեպքում նմանվելու ենք մահամերձ հիվանդի մահճակալի կողքին նստած հուսահատ մարդու, որ սպասում է պառկածի վերջին շնչին:

Ամեն մի ընտանիքի հեռացումով ավելի ենք թուլանում: Ուրեմն, շարժման պետք է անցնել, քանի դեռ ուշ չէ:

Հրայր

Իսկ տարիների ուսուցիչ, գրող և հողվածագիր Նազար Շահվերդյանը, լրիվ այլ աչքով է նայում արտագաղթին: Նրա սիրտը տանջվում է՝ աշակերտության թվի պակասումից և գուցե հենց դրանից էլ վրդովված ահազանում է. «Ինչևէ, «Հայագ»-ը նպատակադրել է ցիրուցան անել ամբողջ հայությանը, եթե լծակներ կան կանխելու այն, չուշացնել, այլապես վաղը շատ ուշ կլինի...»:

Եվ ի՞նչ: Ո՞րն է մեր ազգը կլանող արտագաղթի առաջն առնող ձևը:

Սրանից 32 տարի առաջ, 20 հունվարի 1975թ. Հայաստանի Ազատագրության Հայ Գաղտնի Բանակը, արտագաղթի կործանարար ընթացքին վերջ տալու համար, իր առաջին հարվածի թիրախ ընտրեց ԱՆՉԱ կազմա-

Ամեն օր հնչում է մեր հեռախոսի զանգը: Մյուս կողմից ինչ-որ ծանոթ կամ անծանոթ, հայ կամ պարսիկ, մեզ հիշեցնում է, որ արդեն հինգ տարի է անցնում այն օրվանից, որ Ալիս Ասատրյանը իր դստեր՝ Նանսիի հետ փողոցներում են գիշերում...

Եվ մենք խնդրում ենք մարկանց, բարեհաճեն և զանգահարեն առաջնորդարան: Սակայն կարծես այնտեղ, ոչ լսող ականջ կա, ոչ էլ տեսող աչք...

Ցանկացած անցողի մի բան մրթնրթացնում կամ հենց ուղղակի ասում է, անպայման և իհարկե, հիշատակելով նաև «հայ» բառը:

Եվ դարձյալ ու կրկին, հարց ենք բարձրացնում հարգելի պարոնայք, հերիք է, բոլ է, մինչև երբ պիտի տանել այս խայտառակությունը:

Եթե ճիշտ է, որ Արժանապատվություն, պատիվ, նամուս ու թասիբ բառերը միշտ էլ սերտ առնչված են եղել ազգ և ընտանիք սուրբ հասկացողությունների հետ, ապա մեր «ազգայինները» ինչպես են կարողանում ամեն օր առաջնորդարանի շրջակա փողոցներում տեսնել այս հայ կանանց ու խղճի խայթ չզգալ: Արդյոք նրա՞նք...

ՆՈՐ ԹԵՐԹ

Իրանահայ համայնքը հարստացավ մի նոր թերթով:

Սույն թվի մայիսի 2-ին լույս տեսավ «Յոյս» մշակութային և հասարակական երկշաբաթաթերթի անդրանիկ համարը: Այն հանրահայտ գործարար և բարերար Լևոն Ահարոնյանի տարիների փափագն էր, որ ինչպես ինքն է գրում «Իրականացաւ 2006թ. հոկտեբերի 26-ին»:

«Յոյս»-ի արտոնատերը և պատասխանատու վարիչը նույն ինքն է Լ. Ահարոնյանն է, խմբագիրը՝ Ռոբերտ Սաֆարյանը: Իսկ խմբագրական կազմում անդամակցում են Անդրանիկ Սիմոնյանը, Վահիկ Վարդանյանը, Գարուն Սարգսյանը և Անդրանիկ Խեչույանը, որոնց լրացնում է գեղարվեստական բաժնի վարիչ և էջադրող օր. Լիա Մաշիկյանը:

Լ. Ահարոնյանը թերթի ուղղությունը ճշտող 14 կետանոց իր «խօսք առաջին»-ում «Յոյս»-ի խմբագրական կազմին հորդորում է, որ «Արդեն 76 տարի է, ինչ «Ալիք» օրաթերթն ազնուօրէն ծառայում է իրանահայ համայնքին յարթահարելով ամեն տեսակ դժարություններ ու տառապանքներ: «Յոյս»-ը պիտի կանգնի իր տարեց ու ասագ եղբոր կողքին, որպեսզի միասնաբար կարողանանք ծառայել իրանահայ համայնքին»:

Թեև վերոնշյալ տողերը բառացիորեն ասում են, որ «Յոյս»-ին պետք է դասել կուսակցական մամուլի շարքում, բայց հուսանք, որ այդպես չէ և այն պահպանելով իր անկախությունը չի հայտնվի մենատիրություն գովազդող «Ալիք» օրաթերթի հետևորդի դերում:

Շնորհավորելով Իրանահայ մամուլի ընտանիքի նոր անդամ «Յոյս»-ի ծնունդը նրան մաղթում ենք կանաչ ճանապարհ և առանց ընդհատումների հրատարակություն:

ՄԵԾԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դաշնակ կուսակցության պարագլուխները երբեք այնքան մեծամիտ չեն եղել, որքան ՀՀ խորհրդարանական վերջին ընտրությունների օրերին:

Դաշնակցական նախարար Դավիթ Լոբյանը իր կուսակցության օգտին քվե հավաքելու համար, ահա թե ինչպես է փորձում խաբել հասարակությանը: Նա, առանց իսկ մի պահ մտածելու, բարձրաձայնում է, որ. «Ամբողջ աշխարհում հայ ժողովրդի խնդիրների պատասխանատուն և արտահայտողը համարվում է ՀՀԳՄ, բայց մենք էլ ունենք հզորամալու կարիք, որի համար մեզ անհրաժեշտ են ձեր վստահության քվեներ»:

Իսկ ՀՀԳՄ-ի բյուրոյի ներկայացուցիչ Գրանտ Մարգարյանը, ապրիլի 12-ին, Մեղրիի մշակույթի տանը հայտարարում է, որ. «Հայաստանում կան բազմաթիվ կուսակցություններ, բայց ՀՀԳՄ-ն միակն է, որ ներկայություն ունի ամբողջ հայության մեջ»:

Նույն Մարգարյանը ՀՀ Ազգային ժողովի ընտրությունների առիթով տված մի հարցազրույցում շեշտելով, որ «ամենալուրջ, ամենաիրական ու գաղափարախոսական կազմակերպությունը» իր կուսակցությունն է, մեծամտել է թե՛ «մեր (ՀՀԳՄ) առանցքի շուրջ կկազմավորվի իշխանությունը»: Հույսեր, հույսեր...

Երևի նույն հիվանդությամբ է տառապում նաև ի ն ք զ ի ն ք «պարսկերեն հայագիտության հիմնադիր» ներկայացնող թարգմանիչ և բանաստեղծ Ամառ Նուրիգադին: Նա վերջերս պարսկատառ «Արաբիա»-ե դասախոսի (Արժան գրականություն) հանդեսին տված ասուլիսում, ոտնակոխելով բարոյական տարրական նորմերը առանց իսկ դույզն կասկածելու ասում է. «Նա աշխարհի միակ ոչ-հայ բանաստեղծն է, որ գրում են հայերեն բանաստեղծություններ և հայերեն լեզուն հայերից ավելի լավ գիտեն»: Այ քեզ բան...

ԱՐԱՔՍ
 Գրական, Մշակութային,
 Հասարակական Շաբաթաթերթ

ԱՐՏՈՆԱՍՏԵՐ՝
 ԱՆԱՅԻՏ ԻՄԱՅՆ

Թերթը հրատարակվում է խմբագրական կազմի միջոցով գլխավորությամբ՝ Մուլսեն Բեշիշյանի

ՀԱՍՑԵ՝ ՓՈՍՏԱՐԿՂ 16765-1336
ԹԵՀՐԱՆ, ԻՐԱՆ

Հեռ. և Հեռապատկեր 88832238
Էլեկտրոնային փոստ՝
arax_am@dpimail.net

ARAX
 armenian literary, social
 and cultural weekly
 P.O.BOX 16765-1336
 TEHRAN-IRAN
 Tel & Fax: (0098-21) 88832238
 E-mail: arax_am@dpimail.net

آرآکس
 هفته نامه فرهنگی، اجتماعی، ادبی
 صاحب امتیاز: آنا عیسایان
 خیابان کریم خان زند، خیابان سنایی، پلاک ۴
 تهران صندوق پستی ۱۶۷۶۵-۱۳۳۶
 تلفن و فکس: ۸۸۸۳۲۲۳۸
 arax_am@dpimail.net : پست الکترونیکی
 جاب: قلم گستر ۳۳۹۰۸۵۵
 خیابان پامنار، پلاک ۷۸